

SOKOLSKI GLASNIK

1924.

14-15.

U Ljubljani, dne 31. jula 1924.

Do nekoliko dana videt ćemo se u Zagrebu na II. jugoslovenskom sokolskom saboru. Sastat ćemo se tamo, da udarimo temelj za budući rad našega sokolstva, da odlučimo o sudbini jugoslovenskoga Sokolstva.

Teška i odgovorna je ta zadaća, što je moramo izvršiti u Zagrebu, pa je treba da smo si svesni te odgovornosti.

Uz to moramo znati, da će ono, što budemo u Zagrebu zaključili, vrediti celokupnome jugoslovenskome Sokolstvu i to ne za kratko vreme nego za celi niz godina, pa bi svaki nepromišljeni korak prouzročio nemalu škodu Sokolstvu a time i jugoslovenskome narodu.

Treba dakle da ono, o čem ćemo večati na saboru, već pre dobro promislimo. Kod toga posla ne smemo imati pred očima samo svoje vlastito društvo ili svoju najbližu okolicu, nego moramo imati na pameti, da ćemo na saboru sazdati pravila jugoslovenskoj sokolskoj celokupnosti od Triglava do Vardara.

Starešinstvo JSS. i tehnički odbor JSS. pripravili su nacerte predloga za II. sokolski sabor i rasposlali ih svim župama i društvima. Grada je vrlo opširna, ali sistematski uređena tako, da je pregledna i lako shvatljiva. Načelnim su stvarima dodani još organizacijski pravilnici i poslovnici, koji i ako ne mogu biti predmet potanjega razgovora na saboru, daju ipak jasnu sliku, kako je načelno zamišljena organizacija jugoslovenskoga Sokolstva i u kojem smeru da se u tančine izvede. Sve te poslovničke mogu u buduće odnosni organi ispopuniti i menjati, ako se pokaže da je to potrebno.

U korist je sabora i budućega našega rada potrebno, da odaslanici župa i društava dobro prouče te predloge i poslovničke pre nego dodu na sabor.

Na saboru samom treba da su rasprave stvarne i sokolske. To znači drugim rečima: Sokolska smo organizacija, o sokolskom nam je uzgoju da raspravljamo. Ta se sokolska organizacija bistveno razlikuje od sviju drugih organizacija u narodu, a i njen se uzgoj bistveno razlikuje od drugih uzgoja. I o bistveno našem uzgoju raspravljat nam je.

Sokolstvo ima u narodu odlično pozvanje i tako veliku i opsežnu zadaću, da mu ne treba da prestupi međa svojega vlastitoga binstva. Samo se po sebi razume, da mora svoju zadaću rešavati potpuno, a ne napo, i da se mora svojom metodom služiti u svim potankostima.

U tu je svrhu potrebno, da se pre svega tačno izvede organizacija — i to je prva dužnost II. sokolskoga sabora.

Da se to zbude u najveću korist Sokolstva i naroda, u to ime: Zdravo!
M. A—č.

Jugoslovenskomu Sokolstvu!

Braće i sestre!

Od ponosa i veselja živo biju srca sviju nas:

Po čitavom kulturnom svetu ide glas o pobedi jugoslovenskoga Sokolstva. Prvi put je stupilo naše članstvo u svetsku olimpijsku arenu, da meri svoje sile s najboljim takmacima drugih kulturnih naroda, da na međunarodnom pozorištu iskuša jakost i vrednost sokolskog uzgoja. Sjajno smo se poneli: jugoslovensko Sokolstvo pobedonosno je izašlo iz teške borbe.

Naš brat Lav Štukelj priborio si je časno mesto svetskoga prvaka u telovežbi na VIII. olimpijadi u Parizu.

U svetovnoj borbi devet naroda pobedio je jugoslovenski Sokol i izvojevao si nada sve časno priznanje. Naša utakmička vrsta priborila si je pako četvrto mesto usprkos neugodnim prilikama, u kojima se je pripravljala i u kojima je nastupila.

Braće i sestre! U utakmici za svetsko prvenstvo zastupale su Sokolstvo dve vrste: Českoslovačka i jugoslovenska. Českoslovačka je vrsta bila uzorno pripravljena i bila bi opet odnela venac pobeđe da je nije zadesila nesreća te je morala odstupiti. Usprkos tome jesu pojedinci s najboljim uspesima na prvim mestima. Tri su si Sokola prisvojila prva tri najbolja mesta: Skupna pobeđa sokolske ideje, sokolskoga rada!

Braće i sestre! Neka nas nova pobeđa Sokolstva krepí, da istrajemo i uz žrtvu sviju svojih sila nastavimo svoj rad u korist našega naroda i u korist čitavoga Slovanstva.

Zdravo!

Starešinstvo jugoslovenskog sokolskog saveza u Ljubljani,

dne 22. jula 1924.

Ivan Bajželj

namestnik staroste.

Miroslav Ambrožič

načelnik.

Sokolstvo na pariški olimpijadi.

Jugoslovensko Sokolstvo je nastopilo v telovadnji panogi pariške olimpijade nad vse častno. Član naše vrste, brat **Leon Štukelj** (Novo mesto) je **priboril svetovno prvenstvo, vrsta kot taka pa četrto mesto.**

Kolikor so nam do sedaj znani uspehi, so naslednji:

Posamezniki (dosegljivih točk 118):

I. **Štukelj** (Jugoslavija JSS.) s 110·34 točkami,

II. **Pražak** (Českoslovaška ČOS.) s 110·32 točkami,

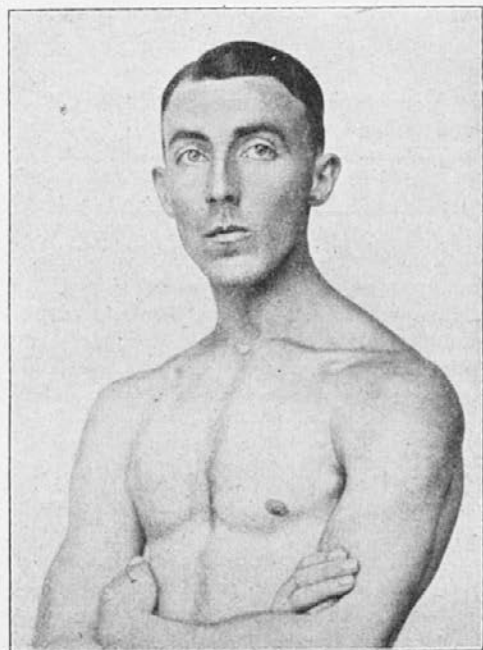
III. **Šupčik** (Českoslovaška ČOS.) s 106·93 točkami.

Vrste: 1. Italija (839·056 točk); 2. Francoska (820·526 točk); 3. Švica (816·461 točk); 4. Jugoslavija (762·101 točk); 5. Združene države (Amerika) (715·117 točk); 6. Angleška (637·79 točk); 7. Finska (554·948 točk); 8. Luksemburška (548·129 točk).

Českoslovaška vrsta (ČOS.) je morala med tekmo odstopiti kot tekmovalka vrst zaradi nesreče ki se je zgodila bratu Indruchu. Pri odskoku z bradlje je br. Indruch zadel z nogami tako nesrečno ob lestvino, da je dobil težko telesno poškodbo, zaradi katere so ga morali takoj odpraviti v bolnišnico. Vrsti je torej manjkalo enega tekmovalca, kajti po sklepu olimpijskega odbora se namestniki niso smeli udeležiti tekme. Tik pred tekmo so določili po osem tekmovalcev, namestniki pa niso prišli več v poštev. Ta nesrečna in tudi nerazumljiva določba olimpijskega odbora je

kriva, da bratje Čehoslovaki niso mogli izpolniti ponesrečenega brata Indruča z namestnikom ter tako niso mogli priti več v poštev za prvenstvo vrste, kar bi bili v nasprotnem primeru gotovo pridobili. Naši severni bratje so bili kakor običajno tudi sedaj tako pripravljeni, da so bili nepremagljivi. To kažejo tudi rezultati ostalih posameznikov.

Razen prvenstva med prvaki si je priboril naš Štukelj še prvenstvo na drogu.

Olimpijski prvak br. Leon Štukelj

Uspehi na posameznih orodjih so naslednji (navajamo po 6, oziroma 7 najboljših; Sokoli debelejšje tiskani):

Bradlja:

1. Guttinger (Švica) 21·63 točk; 2. **Pražák (ČOS.)** 21·61 točk; 3. Zampori (Italija) 21·45 točk; 4. Wilhelm (Švica) 21·40 točk; 5. Lestora (Italija) 21·38 točk; 6. **Vácha (ČOS.)** 21·31 točk; 7. **Kos (ČOS.)** 21·28 točk.

Krogi:

1. Martino (Italija) 21·553; 2. **Pražák (ČOS.)** 21·483; 3. **Vácha (ČOS.)** 21·43; 4. **Štukelj (JSS.)** 21·33; 5. **Šupčík (ČOS.)** 21·12; 6. **Mořkovsky (ČOS.)** 21·08.

Plezanje:

1. **Šupčík (ČOS.)** 7¹/₅; 2. Seguin (Francija) 7²/₅; 3. Guttinger (Švica) in **Vácha (ČOS.)** 7³/₅; 5. **Žilič (JSS.)** 8"; 6. **Križ (Amerika)** 8²/₅.

Konj na šir z ročaji:

1. Wilhelm (Švica) 21·23; 2. Guttinger (Švica) 21·13; 3. Rebetec (Švica) 20·73; 4. Widmer (Švica) 20·50; 5. Paris (Italija) 20·10; 6. **Dergane (JSS.)** 19·93.

Konj vzdolž (preskok):

1. Križ (Amerika) 9-98; 2. Koutny (ČOS.) 9-97; 3. Mořkovsky (ČOS.) 9-93;
4. Štukelj (JSS.) 9-91; 5. Waldrer (Amerika) 9-85; 6. Porenta (JSS.) 9-76.

Konj na šir (prevrat):

1. Enaka Gounot in Gangloff (Francija) 9-93; 3. Hlastan (JSS.) 9-86;
4. Dergane (JSS.) 9-85; 5. enaka Vácha in Šupčík (ČOS.) 9-83.

Izmed 37 prvih mest so zavzeli Sokoli (ČOS. in JSS.) s 16, oziroma 15 telovadeci nasproti ostalim 56 telovadcem 20 mest (nad polovico). Razen tega je Križ iz Amerike češki Sokol.

Prva tri mesta kot posamezniki so zavzeli Sokoli.

IZ STAREŠINSTVA JSS.

Vsem bratskim župam in društvom!

Vsem bratskim društvom dopošljemo preko njihovih žup poverilnice za društvene delegate na saboru v Zagrebu. Vsako društvo dobi toliko poverilnic, kolikor delegatov mu po statistiki z dne 31. decembra 1923. pritiče. Društva, ki statistike niso poslala, imajo samo po enega delegata.

Vsaka župa dobi po tri poverilnice za svoje župne delegate na saboru.

Vse poverilnice morajo biti pravilno izpolnjene, ker jih sicer verifikacijski odbor na saboru ne bo priznal.

Sabornih delegatov ni treba javiti JSS. Prijave bo vzel na znanje verifikacijski odbor v Zagrebu. Prijaviti je pa treba saborne delegate zletnemu odboru v Zagrebu zaradi prenočišča in prehrane. Saborni delegati bodo imeli 12. in 13. avgusta skupno prenočišče, od 14. avgusta dalje pa bodo prenočevali v prostorih, ki so določeni za njihovo župo. Za 13. in 14. avgusta je treba prijaviti delegate za skupno prehrano, od 15. avgusta dalje bo skupna prehrana urejena po župah.

*

Vse brate župne in društvene načelnike in vse sestre župne in društvene načelnice nujno opezarjamo, da skrbno pazijo pred odhodom v Zagreb in v Zagrebu na neoporečno pravilnost in čistost telovadnih in slavnostnih krojev vseh kategorij članstva. Vsak nedostatek naj takoj brezpogojno odstranijo.

*

Opozarjamo vse članstvo brez izjeme na pravo sokolsko vedenje na poti v Zagreb, v Zagrebu in na povratku iz Zagreba! Pod nobenim pogojem ne sme nihče dati najmanjšega povoda za kakršenkoli incident! Čuvajmo vsak svojo sokolsko čast! Na vsakega od nas bodo obrnjene oči vseh, vsak od nas nosi odgovornost za uspeh in čast celote! Stojmo na straži!

*

Vse saborne delegate nujno pozivljamo, da se vsi brez izjeme udeležujejo točno, vestno in s popolno pripravljenostjo vseh sej in zborov. Uspešno delo sabora je odvisno od bratskega in enakopravnega sotrudništva vsakega in vseh! Vsak je pozvan, da s svojimi najboljšimi močmi uspešno sodeluje pri izvršitvi velike naloge, ki nas čaka v Zagrebu!

Starešinstvo JSS.

XVIII. redna seja starešinstva JSS., dne 2. julija 1924.

Navzočni: Gangl, Ambrožič, Bajželj, Čobal, Dev, Fettich, Jeras, Kajzelj, Marolt, Poženel, Rupnik, Svetlič, Švajgar, Turk. Opravičeni: Cigojeva, Fux, Hadži, Jamar, Miklavc.

Načelnik br. Ambrožič poroča o poteku pokrajinskega zleta v Sarajevu. V svojem poročilu navaja napake, ki so se zgodile na zletu, zlasti graja disciplino članstva in nenadne izpremembe sporeda od strani zletnega vodstva, kar je imelo slabe posledice. Splošno je bil zlet zadovoljiv, posebno požrtvovalnost je pokazala pri vodstvu zleta načelnica s. Cigojeva.

Br. Ambrožič graja, da ne dobi pravočasno in točno sestavljenih poročil iz savezne pisarne za «Sokolski Glasnik». Omenja, da ima zaradi tega obilo posla in da se ne more udeležiti olimpijske tekme v Parizu, ker še ni urejeno vse gradivo za sabor.

Sklene se, da prevzame tajniške posle do odhoda v Pariz br. Jeras.

K seja se prijavi starosta sokolskega društva v Višnji gori br. Sevnik, ki pojasni zadevo glede prepisa Sokolskega doma v Višnji gori v last JSS., kakor je bilo svoječasno dogovorjeno. Prepis izvršita starosta br. Sevnik in član starešinstva br. dr. Fettich.

Br. Turk poroča o sokolskem nastopu v Vinkovcih ter omenja, da je bil nastop dober, le disciplina je bila slaba. Vrhili so se tudi razgovori glede glavne skupščine župe Osijek in o eventualnem prenosu župnega sedeža.

Br. Marolt poroča o zletu sokolske župe Rijeka na Sušaku, ki je uspel jako dobro v upravnem in tehničnem pogledu.

Br. Čobal poroča o disciplinarni zadevi Šarcevića iz Osijeka. Ker sodišče o tej zadevi še ni izreklo sodbe, se izključitev še ne more odobriti. Tudi zadeve župe Skoplje ni mogoče prej rešiti, dokler ne prispe poročilo saveznega zastopnika br. Nenadovića.

Za kritje izdatkov akademije v korist ruskim Sokolom se sklene naprositi sokolska društva v Ljubljani, da prispevajo primerne zneske, starešinstvo dovoli za isti namen 200 Din.

Seja se nadaljuje dne 4. julija 1924.:

Br. Jeras poda tajniško poročilo, in sicer: Sokolska župa Ljubljana I naznanja, da ima starosta br. dr. Krejči daljši dopust, nadomestuje ga njegov namestnik br. Švajgar. — Pevsko društvo «Slavec» se zahvaljuje za čestitke ob priliki 60letnega obstanka. — Sokolska župa Kranj poroča, da se vrši župni zlet na Jesenicah z vzdavanjem temeljnega kamna za sokolski dom na Jesenicah. Zastopnik JSS se določi na prihodnji seja. — Olimpijski odbor v Zagrebu odgovarja na vprašanje glede polovične vožnje za tekmovalno vrsto v Pariz in daje nekatera navodila. — Sokolska župa Kranj prosí za točna navodila, kako je postopati pri zletih glede polovične vožnje na železnicah. — Br. Mihajlo Lukić pošilja poročilo o razvitju prapora sokolskega društva v Kragujevcu. — Br. B. Ružić poroča, kako bi se dala dvigniti in razširiti selska sokolska društva. Predlog se odstopi gospodarskemu odseku in tehničnemu odboru. — Za zastopnika JSS. pri otvoritvi sokolskega doma v Železnikih se delegira br. dr. Jamar.

Br. Turk predlaga, da se pred oddajo naraščajskega znaka v izdelovanje vpraša za strokovno mnenje, če je osnutek izvedljiv za dobro izdelovanje znakov. Sprejeto. Poroča o dopisu obrtniškega društva, ki predlaga, da se pri oddaji del za sokolske domove vpoštevajo napredni obrtniki. Dopis se vzame na znanje in se odobri.

Sprejmejo se poslovnik za prosvetne odbore, za strokovne knjižnice, za zdravniške odseke brez spremembe.

Poročilo br. dr. Jamarja o delovanju zdravniškega odseka se vzame na znanje.

XIX. redna seja starešinstva JSS., dne 7. julija 1924.

Navzočni: Gangl, Ambrožič, Bajželj, Cigojeva, Čobal, Dev, Fettich, Jamar, Kajzelj, Miklave, Rupnik, Svetlič, Turk. Opravičeni: Fux, Hadži, Marolt, Poženel.

Br. Ambrožič predloži načrt sporeda in razdelitev dela na posamezne odseke za sokolski sabor nasproti predlogu br. tajnika ter predlaga referate in referente. Predlog vsebuje pet odsekov, in sicer: 1.) odsek za načelna vprašanja, 2.) savezni prednjaški zbor, 3.) organizacijski odsek, 4.) prosvetni odbor, 5.) literarni in novinarski odsek. O predlogu se razvije daljša debata. Na predlog br. Čobala se sprejme načrt br. Ambrožiča z dostavkom, da se v okviru organizacijskega odseka sestavi resolucija glede finančnega vprašanja kot poslednje opozorilo, ker se sicer odklanja vsaka odgovornost za nadaljnji obstoj in delovanje saveza.

Spored sabora in pokrajinskega zleta se določi sporazumno z zastopniki sokolske župe Zagreb. Zato naj se vrši dne 13. julija izredna seja starešinstva, katere naj se udeležita upravni in tehnični zastopnik zagrebške župe.

Dopis sokolske župe Zagreb in sokolskega društva I v Zagrebu, ki se tiče organizacije sabora in sabornega poslovnika, ter predlogi za nekatere tozadevne spremembe se odstopijo organizacijskemu odseku in tehničnemu odboru v študij in poročanje. Sklene se, ugoditi predlogu, da veljajo za število zastopnikov na saboru predpisi sokolske ustave in se objavi v «Sokolskem Glasniku», koliko zastopnikov imajo župe in društva na saboru.

Za 3. avgusta se sklene sklicati odborovo sejo JSS. z naslednjim dnevnim redom: 1.) Poročilo starešinstva; 2.) odobritev poslovnikov in pravilnikov; 3.) razgovor o saboru; 4.) slučajnosti.

Br. Hadžija se pozove, da izjavi, ali prevzame referat za prosvetni odsek, da se more v negativnem primeru pripraviti nato njegov namestnik.

Br. Ambrožič predloži načrt tehničnega odbora, da dobe tehnični organi posebne odznake na slavnostnem in telovadnem kroju, po katerih bo mogoče spoznati njihove funkcije. Načrt se odobri.

Br. Jeras poda tajniško poročilo, in sicer: Br. Vojinović, Beograd, poroča, da je odpotoval za dva meseca na dopust na Češko in prosi, da vzame starešinstvo in T. O. to na znanje. — Sokolska župa Zagreb poroča, da je pozvala vsa društva, ki še niso priredila saveznega dne, da ga čimprej prirede. — Zletna pisarna v Zagrebu poroča, da je razposlala društvom vstopnice za zlet in prosi za odobritev. Se odobri. — Župa Zagreb vpraša, ako sme vabiti inozemske sokolske organizacije na zlet. Župi se odgovori, da izvrši to savezno starešinstvo sporazumno s ČOS. — «Jadranska Straža» vabi na občni zbor. Kot zastopniki JSS. se določijo br. Dev, Fettich in Rupnik.

Br. Turk poroča, da je župa Zagreb poslala seznam inventarja, ki ga je ob času fuzije prevzela v varstvo. En izvod se shrani v blagajni, drugi pa v saveznem arhivu. — Rok za tožbo gdčne. Kunaver radi zletišča je določen na 27. avgusta t. l. — Ponudba Jakiča iz Rogaške Slatine, da založi neke razglednice, od katerih bi pripadel 5%ni dobiček savezu, 5%ni pa Orjuni, se odkloni.

Za zastopnika JSS. na župnem zletu na Jesenicah se določi br. Kajzelj, na zletu župe Celje v Št. Juriju pa br. Fettich.

Br. Bajželj poroča o pokrajinskem zletu v Čes. Budějovicah in o proslavi 500letnice Žižkove smrti. — Br. Jamar poroča o slavnostni otvoritvi sokolskega doma v Železnikih. Obe poročili se vzameta na znanje.

XX. (izredna) seja starešinstva JSS., dne 12. julija 1924.

Navzočni: Bajželj, Ambrožič, Cigojeva, Čobal, Dev, Fettich, Rupnik, Svetlič, Švajgar, Trdinova in odposlanca zagrebške župe Brozović in Šulce. — Opravičeni: Fux, Gangl, Hadži, Kajzelj, Marolt, Poženel in Turk.

Br. Ambrožič poroča o organizaciji in sporedu sabora, na kar se določi sporazumno z zastopniki zagrebške župe naslednji spored zborovanj: 13. avgusta ob 7. seja odseka za načelna vprašanja v enem lokalu, istočasno v drugem lokalu seja organizacijskega odseka; ob 16. literarni odsek in organizacijski odsek; 14. avgusta ob 7. prednjaški zbor in prosvetni odsek; ob 16. prednjaški zbor in organizacijski odsek. 16. avgusta ob 10. seja starešinstva JSS.; ob 16. seja komisije za sokolsko ustavo, 17. avgusta ob 12. svečana otvoritev sabora. 18. avgusta plenarna seja sabora. Določi se, da se najprej izvrši povorka in po povorki šele svečana otvoritev sabora.

Br. Šulce poroča o sporedu pokrajinskega zleta: 14. avgusta sprejem gostov, nastanitev članstva; koncerti. 15. avgusta ob 6. skušnje, ob 15. javna telovadba, ob 20. seja sodniškega zbora, ob 2. telovadne akademije. 16. avgusta ob pol 6. pričetek tekme, ki traja do 12., ob 16. nadaljevanje, ob 20. telovadne akademije. 17. avgusta ob pol 9. zbor za povorko, ob pol 10. spreved po mestu, ob 12. svečana otvoritev sabora, ob 15. javna telovadba.

Br. Brozović poda nekatera podrobna poročila glede prehrane članstva, nastanitve, izletov in potovanj po zletu itd. Društva in župe, ki pošljejo svoje zastopnike na zborovanja sabornih odsekov, morajo posebej javiti zagrebški župi te delegate in obenem naznaniti, ako želijo za dneve 12., 13. in 14. avgusta skupno prehrano in skupno prenočišče.

Br. Čobal vpraša, ako bi ne bila mogoča turneja savezne olimpijske vrste, ko se povrne iz Pariza. Sklene se, da se ta zadeva prepusti odločitvi saveznemu TO.

XXI. redna seja starešinstva JSS., dne 14. julija 1924.

Navzočni: Bajželj, Čobal, Dev, Fetič, Jamar, Kajzelj, Marolt, Miklave, Svetlič, Švajgar, Turk. — Opravičeni: Ambrožič, Gangl, Fux, Hadži, Jeras, Požnel.

Tajniško poročilo poda br. Čobal, in sicer: Sokolska župa v Čes. Budějovicah se zahvaljuje za pozornost, ker se je pokrajinskega zleta v Čes. Budějovicah udeležil namestnik staroste br. Bajželj. — Župa Banjaluka prosi dovoljenja, da sme prirediti naraščajski zlet v Topusko, ker spada ta kraj že izven njenega teritorija. Se dovoli. — Župa Skoplje javlja, da se je ustanovilo v njenem področju novo društvo v Vučituru. Se vzame na znanje. — Župa Ljubljana I naznanja, da je iz sokolskega društva v Ribnici izstopil mediciner Fran Debeljak, ker se ni hotel podvreči disciplinarni preiskavi. — Br. Ciril Primožič, Beograd, se pritožuje proti saveznemu T. O. Dopis se odstopi župi Beograd v pravilno poslovanje. — Župa Bjelovar poroča, da je župni zlet v Daruvaru dobro uspel, podrobno poročilo vpošlje župa naknadno. — Br. Bajželj omenja, da olimpijski odbor še ni nakazal vsote 20.000 Din, kakor je bilo dogovorjeno z zastopniki tega odbora, v kritje stroškov za tekmovalno vrsto v Parizu. — Br. Kajzelj pojasnuje, da je že urgiral izvršitev dogovora, da pa olimpijski odbor ni odgovoril na ta dopis.

Br. Kajzelj poroča, da je na župnem zletu na Jesenicah pri tekmi ponesrečil br. Milan Dolenc in je bil prepeljan v bolnico v Ljubljano. Na račun poškodbenega fonda mu je izplačal 200 Din podpore. — Župni zlet na Jesenicah je uspel jako dobro. Župa dobro napreduje, zlasti pa društvo na Jesenicah, ki je k prostim vajam postavilo 68 telovadcev. Poročilo se vzame na znanje.

Br. Fetič se pooblasti, da uredi zadevo glede zavarovanja tekmovalne vrste proti nezgodi pri tekmi, potovanju in trenaj.

Br. Turk poroča, da je oddal zasipanje jam na zletišču za vsoto 3000 Din. — Sokolska Matica bo prevzela v zalogo sokolske tiskovine in predmete, izvzemši one, o katerih je treba voditi evidenco.

Br. Švajgar poroča, da so prijavljena novoustanovljena društva: Budva, Lukavac, Vojnić in Vučitur, obnovljeno pa je društvo Kutina. — Za določitev števila delegatov na saboru bo merodajna statistika od 31. decembra 1923.

Br. Feticch poroča o zletu sokolske župe Celje v Št. Juriju. Število telovadcev se mu zdi za župo prenizko, telovadišče je bilo slabo pripravljeno, obisk ni bil dober.

Br. Marolt poroča o dopisu sokolske župe Zagreb in sokolskega društva I v Zagrebu radi števila delegatov na saboru in glede samostojnosti tehničnih organizacij. Sklene se, da se predlog sokolskega društva I v Zagrebu, ki zahteva, da plenum sabora razpravlja o tehničnih vprašanjih, zavrne, ker je to stališče zavzela savezna glavna skupščina. Glede števila delegatov za sabor pa je starešinstvo že zavzelo stališče, da je v tem pogledu merodajna sokolska ustava.

Poslovnik gospodarskega odseka se odstopi organizacijskemu odseku v obravnavanje in poročilo.

Sklene se naročiti 2000 razglednic s sliko tekmovalne vrste. O nastopu tekmovalne vrste po povratku iz Pariza bo sklepal savezni TO, sporazumno z nekaterimi člani starešinstva.

Za zastopnika pri razvitju prapora sokolskega društva v Sodražici se določi br. Marolt.

Br. Jamar poroča, da se bo zdravniški odsek konstituiral po saboru, ker je sedaj čas za to neprikladen.

XXII. redna seja starešinstva JSS., dne 21. julija 1924.

Navzočni: Bajželj, Ambrožič, Čobal, Dev, Lozej, Miklavc, Svetlič, Švajgar, Terdinova, Turk. Opravičeni: Cigojeva, Feticch, Fux, Gangl, Hadži, Jamar, Jeras, Kajzelj, Pozenel.

Br. Bajželj poroča, da je ČOS. izrekla čestitke k našim uspehom na olimpijadi. Na predlog br. Ambrožiča se sklene, da se JSS. zahvali za čestitke in da obžaluje, ker je češko vrsto doletela nesreča na olimpijadi, obenem pa čestita k uspehom, ki so jih dosegli posamezni tekmovalci.

Tajniško poročilo poda br. Čobal: ČOS. se strinja, da se vabijo na pokrajinski zlet v Zagrebu Poljaki, Lužiški Srbi in Rusi. — Akademski klub Janušić prosi dovoljenja, da sme na zletu v Zagrebu razprodajati svoje razglednice. Zadeva se odstopi župi Zagreb v odločitev. — Olimpijski odbor v Zagrebu poroča, da se vrši žrebanje olimpijskih srečk dne 1. avgusta in zahteva, da se neprodane srečke vrnejo do 23. julija. Društva se pozovejo, da vrnejo neprodane srečke do 23. julija. — Pri tej priliki poroča br. Bajželj, da prinaša Sportski list, ki izhaja v Zagrebu poročilo, da so »jugosokoli« baje dobili posebno subvencijo, dočim sportniki, ki so šli v Pariz, niso dobili nobene podpore. Sklene se pozvati Sportski list, da v prihodnji številki lojalno objavi vest, da JSS. do danes ni prejel nikake podpore. — Dopis sokolskega društva Osijek se vzame na znanje. — Savez ruskih Sokolov-emigrantov, poroča, da se je ustanovil in da obsega vse odseke v območju ČOS. in JSS. — Sokolska župa Zagreb poroča, da so za sabor določeni sedaj prostori realne gimnazije v Zagrebu ne pa kakor spočetka določeno v Glasbenem zavodu. — Ista predlaga, da se vabijo na zlet in sabor zastopniki slovanskih držav v Zagrebu. — O zadevi se sklepa prihodnjič.

Načelnik br. Ambrožič poroča o tekmi na olimpijadi v Parizu. Glasom časopisnih poročil je jugoslovanska sokolska vrsta dosegla četrto mesto, br. Štukelj pa svetovno prvenstvo s 110:34 točkami. Njemu sledita br. Pražak in Supčik, oba člana češkega Sokolstva. Češka tekmovalna vrsta je zaradi poškodbe dveh članov, žal, morala izstopiti iz tekme, čeprav je bila izvrstno pripravljena in bi bila nedvomno dosegla prvo mesto. O sprejemu tekmo-

valne vrste ob povratku v Ljubljano in o nastopu vrste bo sklepal TO. sporazumno s starešinstvom, ko dospe poročilo, kdaj se vrsta vrne.

Br. Turk predlaga, da se naroči 5000 mesečnih članskih seznamov, 20.000 župnih in 20.000 društvenih listov za kataster. Sprejeto.

Br. Švajgar poroča, da je dobil poškodbeni odsek dve prijavi o poškodbah. Na župnem zletu je ponesrečil br. Milan Dolenc, ki pa ni prijavljen v katastru, zato mu podpora ne pritiče. Sokolsko društvo v Metliki je prijavilo poškodbo br. Leopolda Novaka, kat. št. 5722, ki se je poškodoval 28. maja 1924. pri redni telovadbi. Društvo je prijavilo nezgodo župi, ki prijave ni pravčasno oddala. Društvo se izgovarja, da je prejelo pravilnik poškodbenega fonda šele 17. julija in ni vedelo, da je treba poškodbene prijave javiti neposredno savezu. Izgovor ne drži, ker je bil pravilnik objavljen že preteklo leto v «Glasniku». Zaradi prepozne prijave poškodovanec nima pravice do podpore.

Br. Švajgar poda statistično poročilo, ki izkazuje 322 društev, oziroma odsekov, od teh jih je pa nekaj nedelavnih. Članstva štejejo vsa društva in odseki 42.821, in sicer 33.989 članov in 8882 članic.

IZ TEHNIČNEGA ODBORA JSS.

Resolucije tehničkoga odbora JSS.

1.

Jugoslovensko Sokolstvo usvaja Tyrševu sokolsku misao telesnoga, čudorednoga i duševnoga uzgoja u čitavom njegovu opsegu te si je svesno, da je taj, čitavome narodu namenjen uzgoj prav i potpun u smislu sokolske ideje samo onda, kada sadržava

- a) telesno,
- b) čudoredno i
- c) duševno oplemenjivanje

pojedinaca nerazlučivo, vrši se dakle skupno, u isto vreme i jednako merno s težnjom, da svaki pojedinac postigne najviši stepen, koji se (individualno) postići može.

Sokolski uzgoj je nadalje društven uzgoj te mu je podloga narodnost jugoslovenska i slavenska kaošto i demokratizam, izražen u potpunoj jednakosti članstva, koje se smatra braćom i sestrama pa su kao taki međusobno strpljivi i pomažu si.

Napokon je sokolski uzgoj prostovoljan. Na sokolski uzgoj se ne može i ne sme nikada nikoga siliti.

S Tyrševom sokolskom mišlju usvaja jugoslovensko Sokolstvo ujedno i Tyršev uzgojni sistem i uzgojnu metodu u čitavom njegovu bistvenome opsegu, svesno si, da je fizično i duševno delovanje, kad se vrši nesebično i samozatajom i kad se svoje vlastite osebnosti podredi u korist celokupnosti, temelj za fizični, moralni i intelektualni napredak pojedinaca i naroda.

Obzirom na metodu sokolskoga uzgajanja naglasujemo, da uzgoj ne može biti sokolski, ako se pojedinci uzgajaju telesno pa pri tom ne uvažuju moralnoga uzgoja u savezu s telesnim i duševnim usavršivanjem, u koliko je to opet u savezu s fizičnim i moralnim uzgajanjem; baš tako, kako zabacujemo svaku metodu, koja bi negirala telesni uzgoj kao temelj opštega sokolskog uzgajanja.

2.

Neposredni uzgajatelj u sokolskoj organizaciji je sokolski prednjak, koji vrši temeljnu zadaću sokolske ideje. Prednjaštvo je jedro sokolske

organizacije; od njegova je delovanja u prvom redu ovisan naš napredak i naš uspeh.

Dužnost je svakoga pojedinca, kako i svake korporacije u našoj organizaciji, da prednjašvu pomaže, da ga podupire.

Prednjaštvu treba da žrtvuju sve svoje sposobnosti i sile odbori i odeljenja, koji su pozvani da pomažu pri uzgajanju, i neka suraduju sporazumno i požrtvovno, da bude uzgoj što opširniji, što savršeniiji.

3.

Sve su sokolske jedinice i svi organi našega udruženja pozvani, da najviše paze na odgoj prednjaka. Što budu bolji prednjaci, to bolji bit će i uzgoj.

Naglasujemo dakle obligatnost prednjačke škole u društvima, župskih prednjačkih tečajeva i saveznih prednjačkih tečajeva, kojima se moraju odazivati sva društva i svi članovi i članice, koji su sposobni za temeljitije strukovno vaspitanje.

Celokupno naše članstvo mora pako točnim vršenjem novčanih obvezatnosti omogućivati te škole.

4.

Neprecenjive je važnosti za naš napredak uzgoj naraštaja i dece. Bez dobro uzgojena naraštaja i dece nema budućnosti. Na taj uzgoj treba paziti budnim okom i žarkom ljubavlju.

Svako društvo mora uzgajati naraštaj i decu obojega roda.

Naraštaju i deci dajmo najbolje prednjake i prednjačice.

Novčane žrtve za uzgoj naraštaja i dece ne smeju nam biti nikada teške.

5.

Jugoslavensko Sokolstvo spoznava i ceni srdačne i bratske odnošaje, što ih gaji češkoslovačko Sokolstvo do nas i mi do njega.

Istinito tehničko surađivanje u znaku jednakih uzvišenih težnja, što ih imaju češkoslovačka i jugoslovenska sokolska organizacija, od neprocenljive je vrednosti za prosep pojedinca i celine.

Jedinstvenost u postupanju znači ojačenje metode, kako je povod opštemu usavršivanju, ako nastojimo oko jedinstvenosti, pri čem izlučujemo što je manje ugodno, a preuzimamo što je širokim i dubokim iskustvom popravljeno.

U tom pogledu smatramo češkoslovački-jugoslovenski sokolski savez za poprište, u kojem neka kulminira inicijativa, jačanje i usmerivanje svega našega sokolskoga rada, dugod se ne ustanovi šira poslovna sveslovska sokolska organizacija.

Žensko pitanje u Sokolstvu.

Pitanje suradnje ženskih u Sokolstvu rešava jugoslovensko Sokolstvo na sledeći način:

Polazi sa stanovišta, da Sokolstvo ne može da bude ni muško ni žensko, nego opštenarodno. Radi toga je u narodu moguće samo jedno Sokolstvo za čitavi narod.

To Sokolstvo ima u svojim temeljima princip jednakosti, i jedino po tom je načelu moguće pravilno rešavati sva pitanja, koja smeraju na odnošaj pojedinih, u Sokol pozvanih, članova. Na tom temelju smatramo, da su u Sokolstvu muški i ženske potpuno jednakoopravni.

Glede uzgojnoga rada pozvani su muški i ženski članovi, da u jednakom

obliku vrše svoje uzgojne dužnosti. Što je do neposrednoga, potanjega uzgoja, vredi načelo: Muški uzgaja muške, ženska ženske.

Tehnički pako organi, a to su prednjački zborovi u društvima, župski i savezni tehnički odbori, zatim zborovi društvenih i župskih načelnika rade skupno i jedinstveno. Svi članovi pojedinih organa, bez obzira na rod, odlučuju o svem. Odgovoran je u pojedinim tehničkim organima pre svega jedan, koji ujedno vodi te organe, a to je od sviju većinom izabrani član ili članica.

Posvema vlastite stvari muških ili ženskih mogu se raspravljati u pripravi posebice pa se na rešenje donošaju pred plenum. Radi toga, a i zato što se telesni uzgoj metodički deli po rodu, imaju društva, župe i savez također i načelnice.

Po tom su načelu izrađeni svi pravilnici i poslovnici tehničkih organa JSS.

Odnosaj medju tehničkim i upravnim organima.

Tačnost i red u sokolskoj organizaciji zahtevaju, da je međusobni odnosaj između upravnih i tehničkih organa tako uređen, da se u buduće uklonimo sviju nesporazumljenja i pogrešaka, koja iz njih proizlaze.

Tehnički organi u sokolskoj organizaciji jesu:

- a) društveni prednjački zbori;
- b) župski (okružni) tehnički odbori i zborovi društvenih načelnika;
- c) savezni tehnički odbor i zbor župskih načelnika;
- č) sva odelenja, što su podređena tim organima.

Tehnički su organi u sokolskoj organizaciji autonomni i odlučuju konačno u stvarima, za koje treba posebna kvalifikacija, t. j. stručno prednjačko vaspitanje. Takve svoje zaključke i izvršuju sasvim samovoljno.

Stvari, koje spadaju u kompetencu tehničkih organa, jesu:

- a) pitanja uzgojnoga sistema i uzgoja uopšte;
- b) pitanja uzgojne metode;
- c) pitanja, kako se organizuju uzgojni organi;
- č) vodstvo javnih nastupa.

Područje i kompetenca tehničkih organa određeni su u prva dva odseka Pravilnika tehničkih organa JSS.

Predlozi zbora župskih načelnika JSS.

Vrsti sokolskih pripadnika.

Zbor župskih načelnika predlaže II. sokolskomu saboru, da glede vrsti sokolskih pripadnika zaključii:

Sokolske pripadnike delimo na:

- a) sokolsku mušku i žensku decu;
- b) sokolski muški i ženski naraštaj;
- c) sokolsko muško i žensko članstvo.

U sokolsku decu spadaju svi pripadnici Sokolstva muškoga i ženskoga roda od navršene 6. do navršene 14. godine života; u sokolski naraštaj svi od navršene 14. do navršene 18. godine. Od navršene 18. godine dalje spadaju u članstvo oni, koje je društveni odbor primio za redne članove.

Naglasujemo posebice da moraju društva paziti, da ne bi pripadnike ispod 18. godine primali za redovite članove, niti im smeju izdavati članske legitimacije i znakove, kaošto im ne smeju dozvoljavati da nose člansku odoru. Glede toga nema povoda za nikakve izuzetke.

Svesokolski slet.

Zbor župskih načelnika predlaže:

II. sokolski sabor u Zagrebu prepušta odluku glede drugoga jugoslovenskoga svesokolskoga sleta budućim glavnim skupštinama JSS. sporazumno sa zborom župskih načelnika.

Sokolska odela.

Što se tiče sokolskih odela danas se još to pitanje ne može rešiti i to radi skupoće i radi činjenice, da pitanje sokolskih odela moramo rešavati sporazumno s bratskim češkoslovačkim Sokolstvom; zato zbor župskih načelnika donša predlog, da se za sada pridrže propisane sokolske svečane odore i vežbačko odeće, a ubuduće prepušta se savezним glavnim skupštinama, da sporazumno sa zborom župskih načelnika JSS. i bratskim češkoslovačkim Sokolstvom izvrše možebitne promene u tom pogledu.

Sedište saveza JSS.

Zbor župskih načelnika pridružuje se predlogu župe Ljubljana I i odnosnoj argumentaciji predloga, neka se što pre odredi stalno središte Jugoslovenskoga sokolskoga saveza, gde neka ostane za uvek i sedište njegovo.

Pitanje podsaveza.

Švaka decentralizacija sokolske organizacije, koja je baš sada uspešno izvela centralizaciju i u takvom stanju dobro deluje, bila bi samo na štetu celokupnosti.

I bez obzira na to jesmo i moramo biti odlučni protivnici svakome plemskome podsavezu, jer bi to značilo da smo odstupili od principa jugoslovenskoga jedinstva.

Poslovník za primanje u članstvo i cr'anje iz članstva.

1.

Tko hoće da postane član (članica) sokolskoga društva, mora da ispuni posebnu prijavnícu i da ju vlastoručno potpiše. Ime, prezíme, dan, mesec i godina rođenja, zanimanje, boravište i vrst članstva moraju biti razvidni iz svake prijavnice pre nego se odlučuje o upisu. Osim toga neka prijavljenik navede, ako je također član izvansokolskih društava, kojih i kake funkcije ima u tim društvima. Da se tačno sazna za dobu, treba predložiti službeni izkaz, n. pr. krsni list, nastavne svedodžbe ili slične isprave; to vredi za sve one, gde postoji sumnja da su navršili 26. godinu života.

Od nanovo prijavljenoga i od onoga, za kojega moralnu neporočnost ne jamči aktivan član društvenoga odbora, treba zahtevati reference. Uvažuju se samo izvešća poznatih sokolskih radnika, čija je moralna kvalifikacija iznad svake dvojbe.

Iz prijavnice treba da je razvidno, je li priglašeni do sada već bio član (članica) kakvoga sokolskoga društva i kojega i ako je primio znak i legitimaciju. Prema potrebi zatraže se i daljni podaci.

To valja i za one članove muškoga i ženskoga naraštaja, koji su navršili 18. godinu i imaju pravo da stupe u društvo kao članovi.

Takvi se članovi ne uzimlju na pokušnju, nego ih odbor odmah uvrsti u redovite članove, ako ih za to preporučí voda naraštajskog odelenja, u kojem su se učili, i društvenoga prednjačkoga zbora.

To vredi i za članove, koji su bili pre redoviti članovi kakvoga drugoga društva pa prestupe u novo društvo. Za neposredni prestup u novo društvo

smatra se, kada od istupa iz predašnjega društva do seobe u drugi kraj nije prošlo više od 14 dana i od doseobe u novi kraj do prijave u novo društvo opet 14 dana.

Ako član prestupi u jednom i istom kraju u drugo društvo, ne sme biti među istupom iz prvoga društva i prijavom u drugo više od 14 dana.

Da bude istup iz članstva predašnjega društva pravilan, mora biti na istupnici pismeno potvrđen. U otpusnici mora biti napisano, kakove funkcije je vršio član u predašnjem društvu.

2.

Pravilno, u smislu člana 1., ispunjene prijavnice prima za to određeni član društvenoga odbora, koji po svojoj volji odredi informacije ali bez njih donese stvar na prvu sednicu odbora u pretresivanje i odluku.

Odbor može člana primiti privremeno, dok ne navrši po pravilima određenu pokušajnu dobu. Kada ta doba mine, zaključuje odbor iznova o upisu.

3.

Prijavljeni se primi na pokušaj za dobu od tri meseca, koji se broje od dana sednice društvenoga odbora, na kojoj je bio primljen u društvo. Dan upisa treba potvrditi na hrptu prijavnice s potpisom društvenoga staroste ili podstaroste i tajnika.

Pojedina društva mogu prema mesnim prilikama produžiti pokušajnu dobu, a skratiti je ne smeju.

Pokušajna doba se sasvim oprostí onim članovima, koji u smislu tačke 1. ovoga poslovnika pristupe u društvo iz naraštaja ili iz drugoga sokolskoga društva.

4.

Imena onih članova i članica, što su bili u smislu gornjih uputa pravilno, no privremeno primljeni u društvo, napiše za to određen odborov funkcionar na poseban arak, koji se izvesi u društvenim prostorijama (dvorani) s napomenom, da su navedeni članovi uzeti na pokušaj za upis u društvo.

Protiv upisu članova u društvo ima pravo da svatko iznese svoje misli, ali mora to učiniti pismeno s vlastoručnim potpisom pred društvenim starostom ili njegovim namesnikom.

Društveni prednjački zbor poda odboru o svakom prijavljeniku posebice pismenu izjavu nakon svršetka pokušajne dobe. Ako prijavljenici nisu još navršili 26. godinu, treba u toj izjavi navesti statističke podatke o pohađanju telovežbe.

Na temelju toga zaključuje odbor o konačnom upisu u društvo.

Odmah iza upisa izruči odbor primljenim članovima člansku legitimaciju i članski znak.

5.

Odbor može isključiti iz članstva svakoga, koji je zaostao za šest meseci s uplaćivanjem svojih novčanih obvezatnosti naprama društvu, ako odbor nije primio do znanja njegovog opravdanje.

6.

Od redovitog posećivanja telovežbe može odbor rešiti samo one članove:

a) koji su bili zaposleni u drugim društvenim odelenjima tako, da nisu u svojem mogli vršiti te svoje dužnosti;

b) koje je rešilo te dužnosti društveno lekarsko odelenje;

c) koje je rešio te dužnosti društveni prednjački zbor.

Za redovito posećivanje gimnastičkih satova smatra se:

- a) kada vežbač posećuje telovežbu s veseljem i kada njegov prednjač spozna, da se zanima za telesni uzgoj i da mu je stalo do napretka;
- b) ako vežbač ne izostane neopravdano za tri meseca od desetine gimnastičkih nastavnih satova.

Svoj izostatak mora vežbač po mogućnosti pre prijaviti svojem načelniku ili načelnici, a o opravdavanju zaključuje prednjački zbor.

Izostaci se opravdavaju:

- a) radi bolesti, šta mora u dvojbjenim slučajevima potvrditi društveni lekar;
- b) radi nužnih poslova u kući kao što su negovanje i posluživanje bolesnih rođaka, čuvanje dece i slično;
- c) radi službenog zaposlenja ili službene odsutnosti;
- č) radi odsutnosti u dačkim ferijama ili radi dopusta (u tom slučaju može se pokušajna doba za toliko vremena produžiti);
- d) radi intenzivne pripreve za dačke i zvanične ispite zadnjih 14 dana, ako je nastavna grada opsežna i ako to nije redovita dačka priprava;
- e) radi marljiva delovanja u društvenim odelenjima, što mora biti potvrđeno od predsednika odnosno odeljenja. Redovito posećanje nastavnih satova u jahanju i mačevanju ne opravdava izostatke od društvene telovežbe.

Ako su ta opravdanja u pokušajnoj dobi, može odbor po svojoj uvidavnosti tu dobu produžiti. Ako je tu slučaj gubitka aktivnoga i pasivnoga prava glasa u smislu § 10. a) društvenih pravila, ne sme odbor opravdati izostatke bez preporuke prednjačkoga zbora.

Ako član pred navršenom 26. godinom udovolji tokom sledećih šest meseci, odkad mu je bilo oduzeto aktivno i pasivno izborno pravo, svojoj dužnosti glede posećanja vežbi, predlaže prednjački zbor za nj rehabilitaciju.

Društveni prednjački zbor mora da vodi za pojedine vežbače tačnu statistiku o opravdanim i neopravdanim izostacima gimnastičkih nastavnih satova.

Svake godine treba do konca juna provesti u društvu reviziju celokupnoga članstva obzirom na njegovo vršenje dužnosti:

- a) radi uplaćivanja društvenih, župskih i saveznih doprinosa;
- b) radi polaska redovite telovežbe (kod članova ispod 26 godina).

Na osnovu revizije opomene odbor nemarnjake; ako tokom jednoga meseca ne pokažu ozbiljne volje za popravak, crta ih odbor iz popisa kao da su istupili.

Ovaj poslovnik menja glavna skupština JSS. sporazumno sa zborom župskih načelnika JSS.

Poslovnik tehničkoga odbora JSS.

1.) Tehnički odbor JSS. čine:

a) načelstvo JSS.;

b) bilo koji broj članova i članica, pozvanih u tehnički odbor od načelnika JSS. sporazumno s ostalim članovima načelstva. Članovi tehničkoga odbora smeju biti samo oni, koji su članovi bilo koga društvenoga prednjačkoga zbora;

c) redoviti članovi tehničkoga odbora su sem toga predsednik saveznoga lekarskoga odeljenja i predsednik saveznoga prosvetnoga odbora.

Savezno načelstvo čine:

a) načelnik JSS.,

b) načelnica JSS.,

c) tri namesnika načelnika i tri namesnice načelnice JSS.

Savezno načelstvo izabrano je na predlog zbora župskih načelnika od skupštine JSS. Načelnik i načelnica stanuju u sedištu saveza, baš tako i jedan namesnik načelnika i jedna namesnica načelnice. Ostala dva načelnikova namesnika i dve namesnice načelnice borave u drugim dvema središtima Jugoslavije: u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani, ili u blizini.

2.) Načelnik JSS. je vrhovni vođa tehničkoga odbora i uzgojnoga delovanja u JSS. i odgovoran je zato zboru župskih načelnika i saveznoj skupštini. Ostali su članovi načelstva najbliži njegovi pomoćnici, a ujedno jesu i članovi saveznoga tehničkoga odbora i treba je sporazumno s njima sastaviti tehnički odbor.

Načelstvo JSS. je pozvano da vodi svaku javnu priredbu, kada kod nje učestvuje više župa. Ako nije nazočan načelnik, vodi priredbu njegov namesnik. Za nastupe, gde nije prisutan ni jedan ni drugi, odredi načelstvo JSS. jednoga člana tehničkoga odbora ili najstarijega župskog načelnika, da vodi priredbu.

Ženska odeljenja (članice, ženski naraštaj i žensku decu) vodi kod priredbi načelnica JSS. po uputama načelnika, odnosno načelstva. Ako nije nazočna načelnica, vodi ta odeljenja njena namesnica, članica saveznoga tehničkoga odbora ili najstarija župska načelnica.

Da se olakša rad u tehničkom odboru, ustanovljaju se odeljenja za naraštaj i za decu. Svako to odeljenje ima predsednika, koga odabere iz svoje sredine tehnički odbor; taj predsednik može pozvati u svoje odeljenje bilo koji broj članova (članica) stručnjaka izvan tehničkoga odbora, po mogućnosti sve iz središta saveza ili iz bližnje okolice. Suradnici odeljenja postanu njegovim članovima, ako to odobri tehnički odbor.

Odeljenja imaju zadaću, da se bava sa svim pitanjima, koja zasecaju u uzgoj muškoga naraštaja, muške dece, ženskoga naraštaja i ženske dece; da izrađuju potrebne osnove i predloge, koje predlažu na odobrenje tehničkome odboru.

3.) Tehnički odbor izabere iz svoje sredine bez obzira na rod:

Predsednika odeljenja za naraštaj, predsednika odeljenja za decu, tajnika, zapisničara, knjižničara i po potrebi još druge funkcionare.

4.) Tehnički odbor vrši uzgojne poslove u smislu pravilnika tehničkih organa. Donaša predloge glede izvađanja sokolske metode, sastavlja osnove za prednjačke tečajeve, koje i vodi, predlaže, pripravlja i vodi javne nastupe i utakmice saveza, šalje nadzornike i izvestitelje u župe, sastavlja dnevni red za sednice zbora župskih načelnika i vrši sve, što je potrebno za jedinstvenost organizacije uzgojnoga dela i u korist napretka u Sokolstvu. Tehnički je odbor odgovoran zboru župskih načelnika za tačno rešavanje zborovih zaključaka.

5.) Redovite sednice tehničkoga odbora sazivlje načelnik jedamput na sedmicu. Sem toga sazivlje sednice prema potrebi ili ako to zaključči sam tehnički odbor.

6.) Zaključci tehničkoga zbora jesu pravovaljani, ako je uz načelnika ili njegova namesnika nazočna najmanje polovica članova odbora.

7.) Izbori u odbor vrše se listićima ili usmeno ako tóme nitko ne prigovara. Izabran je onaj, koji dobi natpolovičnu većinu glasova. Uz jednaki broj glasova odlučuje kocka. Načelnik ima pravo glasa, kako i ostali članovi odbora. Ako nijedan kandidat ne dobije natpolovične većine glasova, vrši se uži izbor između onih, koji su dobili najveći broj glasova.

Glasuje se dizanjem ruku ili na zahtev jednoga člana odbora listićima. Predlog je primljen s natpolovičnom većinom glasova. Ako je jednaki broj glasova, odlučuje načelnik, koji inače ne glasuje.

8.) Radi jedinstvenosti slovanskih sokolskih organizacija i u prospseh opšteg napretka tehnički je odbor u stalnoj svezi s tehničkim odborima drugih slovanskih sokolskih organizacija.

9.) Ovaj poslovnik može menjati zbor župskih načelnika na predlog tehničkoga odbora JSS.

Poslovnik zbora župskih načelnika JSS.

1.) Zbor župskih načelnika JSS. tvore:

a) načelstvo i tehnički odbor JSS.,

b) svi župski načelnici i sve župske načelnice.

Zbor župskih načelnika JSS. vrhovna je instanca tehničkih organa u JSS. On konačno odlučuje o svim stvarima, što su pridržane tehničkim organima u JSS.

Sednicama zbora mogu prisustvovati i namesnici župskih načelnika i namesnice župskih načelnica, no aktivno i pasivno pravo glasa imaju od svake župe samo dva: načelnik i načelnica, ili u njihovoj odsutnosti njegov (njen) namesnik.

2.) Načelnika, načelnicu, tri namesnika, načelnika i tri namesnice načelnice JSS. izabere na predlog zbora župskih načelnika skupština JSS. za jednu upravnu dobu. Načelnik je predsednik zbora i predsednik tehničkoga odbora JSS. Kada je odsutan, zastupa ga jedan od njegovih namesnika.

Zbor župskih načelnika izabere iz svoje sredine zapisničare i druge potrebne funkcionare.

3.) Zbor ima dužnost, da rešava sva pitanja, koja se tiču gimnastičkoga sistema i metodike, i sva uzgojna pitanja jugoslovenskoga Sokolstva. Zbor usvaja ili zabacuje predloge i nacрте tehničkoga odbora i predloge župskih tehničkih organa. Izvršenje zaključaka zbora župskih načelnika povereno je tehničkome odboru, koji je za pravilno i tačno vršenje te dužnosti odgovoran zboru.

4.) Sednice zbora sazivlje načelnik i to prema potrebi i ako to zaključci tehnički odbor JSS. Sednica se mora sazvati, ako to zahtevaju i zborovi društvenih načelnika od najmanje dve trećine u savezu učlanjenih župa. Zbor se sastane u svojoj sednici najmanje dvaput na godinu.

5.) Zaključci zbora jesu pravovaljani, ako je na sednici zastupana najmanje polovica sviju u sokolskom savezu združenih župa. Svaki član ima po jedan glas.

6.) Izbor se vrši listićima ili usmeno, ako se tomu nitko ne protivi. Izabran je onaj, koji dobije natpolovičnu većinu glasova. Pri jednakom broju glasova odlučuje ždreb. Ako nijedan kandidat ne dobije natpolovične većine, vrši se uži izbor između onih, koji su dobili najviše glasova. Načelnik ima pravo glasa kao i ostali članovi.

7.) Glasuje se dizanjem ruku. Da bude predlog primljen, treba je zato natpolovična većina sviju nazočnih. U slučaju jednakoga broja glasova odlučuje načelnik, koji inače ne glasuje.

8.) Ovaj poslovnik sme promeniti samo zbor župskih načelnika.

Poslovnik tehničkoga odbora sokolske župe.

1.) Župski tehnički odbor sačinjavaju:

a) župsko načelstvo;

b) bilo koji broj članova i članica, najboljih stručnjaka, koji borave u sedištu ili u blizini sedišta župe i koje pozove u tehnički odbor župski načelnik sporazumno s ostalim članovima načelstva. Članovi tehničkoga

odbora smeju biti samo članovi bilo koga društvenoga zbora prednjaka one župe;

c) okružni načelnik i okružna načelnica, gde su izvedene organizacije okružja;

č) osim toga su redoviti članovi župskoga tehničkoga odbora predsednik župskoga lekarskoga odeljenja i predsednik župskoga prosvetnoga odbora.

Župsko načelstvo sačinjavaju:

a) načelnik župe,

b) načelnica župe,

c) namesnici načelnika župe i namesnice načelnice župe.

Župsko načelstvo izabire župska skupština na predlog zbora društvenih načelnika. Župski načelnik i načelnica i po jedan namesnik načelnika i namesnice treba da borave u sjedištu župe. Broj namesnika određuju župska pravila prema veličini one župe.

2.) Župski načelnik je vođa tehničkoga i uzgojnoga rada u župi te je zato odgovoran zboru društvenih načelnika i župskoj skupštini. Ostali članovi načelstva njegovi su najbliži pomoćnici, ujedno su i članovi župskoga tehničkoga odbora pa je treba sporazumno sa njima sastaviti tehnički odbor.

Načelstvo vodi svaku javnu priredbu, kod koje učestvuje više društava ili, ako opstojе, više okružja. Ako nije načelnik prisutan, vodi priredbu njegov namesnik. Za nastupe, gde nije nazočan ni jedan ni drugi, odredi načelstvo člana tehničkoga odbora ili najstarijega društvenoga načelnika, da vodi priredbu.

Ženska odeljenja (članice, ženski naraštaj i žensku decu) vodi kod nastupa župska načelnica po uputama načelnika, odnosno načelstva; ako nije ni ona nazočna, vodi ženska odeljenja njena namesnica, članica tehničkoga odbora ili najstarija društvena načelnica.

Da se olakša posao u tehničkom odboru, ustanavljaju se odeljenja za naraštaj i za decu.

Svako tako odeljenje ima predsednika (-icu), koga izabere tehnički odbor iz svoje sredine; predsednik pozove u svoje odeljenje prema potrebi koliko-god članova (članica) stručnjaka izvan tehničkoga odbora, po mogućnosti sve iz središta župe ili iz bližnje okolice, no oni postanu članovi odeljenja jedva onda, kada ih potvrdi župski tehnički odbor.

Zadaća odeljenja jest, da razmotrivaju sva pitanja, koja zasecaju u uzgoj naraštaja i dece, da izrađuju potrebite nacрте i predloge, koje predlažu tehničkom odboru na odobrenje.

Župski tehnički odbor izrađuje po nalogu zbora društvenih načelnika raspored za župski slet, za javne nastupe i utakmice i imenuje sudije za utakmice; sastavlja proste vežbe za javne nastupe, utakmičke vežbe i potrebne upute; sastavlja i predlaže zboru nacрте za prednjačke tečajeve, koje i vodi; vodi statistiku vežbača obojega roda, naraštaja i dece, kako i statistiku sviju prednjaka, koji deluju u župi; skrbi se, da se rešavaju zaključci zbora; sastavlja dnevni red za zborove sednice i nadzire u tehničkom pogledu sva društva, učlanjena u župi.

3.) Tehnički odbor bira iz svoje sredine: predsednika odeljenja za naraštaj, predsednika odeljenja za decu, tajnika, zapisničara, knjižničara i po potrebi još druge funkcionare.

4.) Sednice tehničkoga odbora sazivlje načelnik ili njegov namesnik najmanje jedamput mesečno. Dnevni red sastavi sam načelnik, ili pako tehnički odbor. Zaključci su valjani, ako je uz načelnika prisutna bar polovica članova tehničkoga odbora.

5.) Glede izbora, glasovanja i promene ovoga poslovnika vrede isti propisi kako i za zbor društvenih načelnika.

Poslovnik zbora društvenih načelnika.

1.) Zbor društvenih načelnika sačinjavaju:

- a) načelstvo i župski tehnički odbor,
- b) svi društveni načelnici i sve društvene načelnice.

Zbor načelnika vrhovna je instanca tehničkih organa u župi, a podređen je saveznomu tehničkomu odboru, odnosno načelstvu JSS. Na zborove sednice mogu dolaziti i namesnici načelnika i namesnice načelnica; aktivno i pasivno pravo glasa imaju ipak samo po dva od svakoga društva, naime načelnik i načelnica ili u njihovoj nenazočnosti namesnik i namesnica.

2.) Zbor društvenih načelnika ima zadaću, da u stručnom pogledu vodi župu i to po propisima i uputama saveznih tehničkih organa, a sme biti i samovlasno u toliko, u koliko to nije protiv propisima saveznih tehničkih organa.

Dužnosti zbora društvenih načelnika jesu:

- a) da predlaže na izbor župskoj skupštini načelnika, načelnicu, namesnike načelniku i namesnice načelnici;
- b) da odlučuje o načinu i opsegu župskoga sleta, nastupa i utakmica;
- c) da odlučuje o župskim prednjačkim tečajevima;
- d) da određuje vreme i mesto za sednice i sastanke zbora društvenih načelnika;
- e) da odlučuje o župskom sletnom redu (o rasporedu društvenih priredbi u župi);
- e) da odlučuje o sastancima, na kojima načelnici i prednjaci prerađuju propisane vežbe.

Rešenje nacarta i predloga pod b), c), d) i e) spada župskomu tehničkomu odboru; tehnički je odbor dužan, da zborove zaključke točno izvršava.

3.) Načelnika, načelnicu i njihove namesnike izabire župska skupština na predlog zbora. Načelnik je vođa zbora i tehničkoga odbora župe. Načelnik se skrbi, da se svi zaključci i izvrše, sazivlje sednice tehničkoga odbora i zbora; određuje dnevni red, sastavlja godišnji izveštaj za župsku glavnu skupštinu, koji predloži zboru na odobrenje. Dužnost načelnika (-ice) je, da prisustvuju svim sednicama zbora župskih načelnika, a ako im to nije moguće, moraju poslati na sednice svoje namesnike.

Namesnik zastupa župskoga načelnika, gđegod i kadagod je to potrebno te ima u tom slučaju iste dužnosti i prava kako i načelnik. U slučaju, da javnomu nastupu ne prisustvuju niti načelnik niti njegov namesnik, odredi župsko načelstvo člana tehničkoga odbora ili pako najstarijega društvenoga načelnika, da vodi priredbu.

4.) Sednice zbora društvenih načelnika sazivlje načelnik, koji mora o tom izvestiti sva župska društva najmanje jednu sedmicu pred sednicu. Sednice se sazivlju prema potrebi, ali najmanje trikrat na godinu, i to:

- a) pred župsku skupštinu radi dogovora o kandidatima župskoga načelstva i radi odobrenja načelnikovoga godišnjega izveštaja;
- b) još dvakrat u svrhu dogovora o načinu i opsegu župskoga sleta, nastupa i utakmice i radi odobrenja župskoga sletnoga reda, nacarta za prednjački tečaj župe i da zaključuje o tekućim stvarima.

Osim toga pozove načelnik zbor na sednicu, kada je to potrebno i ako to zahteva jedna trećina sviju u župi učlanjenih društava.

5.) Glasovati i većati imaju pravo svi pod 1.) navedeni članovi zbora.

Izbori se vrše listićima ili usmeno, ako tome nitko ne prigovara. Izabran je onaj, koji dobije natpolovičnu većinu glasova sviju prisutnih članova zbora. Ako nitko ne dobije većine, vrši se uži izbor i izabran je onaj, koji dobije više glasova. Ako je i kod užeg izbora jednaki broj glasova, odluči kocka. I načelnik glasuje kako i ostali članovi.

Izbor valja za jednu upravnu godinu.

Glasuje se dizanjem ruku ili listićima, da bude predlog primljen, potrebno je da glasuje za nj natpolovična većina sviju prisutnih članova zbora.

U slučaju jednakoga broja glasova odlučuje načelnik, koji inače ne glasuje.

Zaključak je valjan, ako je na sednici zastupana bar polovica sviju u župi učlanjenih društava. Zaključci su obvezatni i za društva, koja nisu bila nazočna kod zaključivanja.

6.) Menjati ovaj poslovnik može samo zbor župskih načelnika.

Poslovnik odeljenja za naraštaj i odeljenja za decu.

I.

U tehničkom odboru JSS., u tehničkim odborima župâ i u društvenim prednjačkim zborovima ustanovljaju se za naraštaj i decu posebna odeljenja, koja imaju zadaću:

a) da se bave posebice pitanjima uzgoja i napretka naraštaja i dece,

b) da svoje zaključke rešavaju na najveću korist uzgoja mladeži i propagande za sokolski uzgoj kod starijih, roditelja i gospodara mladeži.

U tehničkom odboru JSS. i u župskim tehničkim odborima jesu odeljenja za naraštaj i odeljenje za decu odeljena a posluju po jednakom poslovniku. Predsednici obiju odeljenja jesu u dodiru i rade sporazumno.

U društvenim prednjačkim zborovima jesu odeljenja rastavljena (to je u velikim društvima, gde ima dovoljno ljudi) ili se pako ustanovi samo jedno odeljenje za naraštaj i decu: odeljenje za mladež.

II.

Odeljenje za naraštaj (decu) pri tehničkom odboru JSS. i pri župskim tehničkim odborima.

1.

Posebna zadaća saveznoga odeljenja i župskih odeljenja za naraštaj (decu) je:

a) da davaju inicijativu i pravac za izdašnu skrb za sokolsku mladež;

b) da izdavaju metodične upute za uzgoj mladeži;

c) da pripremaju škole za uzgoj prednjaka za naraštaj (decu);

č) da se skrbe za dobru sokolsko-uzgojnu literaturu za mladež;

d) da pripremaju veće slete sa sokolskom mladeži;

e) da nadziru delovanje odeljenja za mladež u društvima i uzgoj naraštaja i dece u društvima;

f) da se brinu za prikladnu propagandu glede uzgoja mladeži u Sokolstvu.

2.

Savezno (župsko) odeljenje za naraštaj i decu sačinjavaju:

a) predsednik odeljenja, koga imenuje u prvoj svojoj sednici iza glavne skupštine savezni (župski) tehnički odbor; ako izabrani predsednik ne vrši povoljno svojih dužnosti, tehnički ga odbor tokom godine može zameniti s drugim;

b) članovi odeljenja, koje pozove predsednik izvan članova tehničkoga odbora i koje potvrdi tehnički odbor;

c) jedan član prosvetnoga odbora, što ga imenuje prosvetni odbor;

č) jedan član lekarskog odeljenja, koga delegira lekarsko odeljenje.

3.

Odelenje je podređeno saveznomu (župskomu) tehničkomu odboru; njegov predsednik izveštuje o zaključcima na sednicama tehničkih odbora; zaključci se rešavaju tekar onda, kad ih odobri tehnički odbor.

4.

Odelenje izabere iz svoje sredine zapisničara i druge potrebne funkcijonare te poverava svojim članovima posebne zadaće, koje moraju izvršiti.

5.

Redovite sednice saveznoga (župskoga) naraštajskoga (dečjega) odeljenja sazivlje njegov predsednik po jedamput mesečno, izvanredne sednice prema potrebi.

Dnevni red za sednice određuje predsednik.

Pošto je to odelenje radno, odlučuje se na sednicama uz bilokoji broj učesnika. Neradne članove može predsednik odobrenjem tehničkoga odbora lišiti njihove dužnosti i predložiti tehničkomu odboru druge.

Izbori se vrše natpolovičnom većinom prisutnih.

III.

Društveno odelenje za naraštaj [decu (odelenje za mladež)].

1.

Društveno odelenje za naraštaj [decu (odelenje za mladež)], podređeno prednjačkomu zboru, skrbi se za telesni, ćudoredni i duševni uzgoj naraštaja (dece, naraštaja i dece) u društvu.

2.

Članovi toga odeljenja jesu:

- a) svi (muški i ženski) vode naraštaja (dece, naraštaja i dece);
- b) jedan član društvenoga odbora;
- c) jedan član društvenoga prosvetnoga odbora;
- č) jedan član društvenoga lekarskog odeljenja;
- d) kojigod broj društvenih članova i članica, koje pozove na suradnju društveni prednjački zbor i iz krugova roditelja i gospodara mladeži.

Tako sastavljeno odelenje izabere iz svoje sredine predsednika i njegova namesnika od lica, navedenih pod a), a potvrdi ih prednjački zbor, i potrebne funkcijonare iz sredine lica, navedenih u tačkama a) do d).

Pod a) mislimo na sve one članove i članice, kojima je u smislu poslovnika za društvene prednjačke zborove povereno vodstvo pojedinih odeljenja (muškoga i ženskoga naraštaja, muške i ženske dece) i vodstvo pojedinih vrsta tih odeljenja, kod čega neka vredi pravilo, da dolazi po jedan prednjak najviše na 20 upisanih naraštajnika (dece).

Zastupnika društvenoga odbora imenuje odbor, zastupnika društvenoga prosvetnoga odbora imenuje prosvetni odbor, a zastupnika lekarskog odeljenja lekarsko odeljenje.

Funkcijonari odeljenja (što ih izabire odelenje, u koliko su prema društvenim prilikama nužni) jesu:

- a) tajnik i zapisničar (može biti jedno lice);
- b) blagajnik;
- c) gospodar;
- č) novinar;
- d) referent za zdravstvo;
- e) referenti, koji uzdržavaju dodir s roditeljima i gospodarima mladeži.

Odelenje za naraštaj (decu, odelenje za mladež) ima uz vodstvo naraštaja i dece u gimnastičkim satovima, na izletima i sletima, još i sledeće posebne zadaće:

- a) da rešava zadaće, naložene mu od župskoga odeljenja za naraštaj (decu);
- b) da razmišlja o što uspešnijem korisnom radu za sokolski uzgoj mladeži;
- c) da donša predloge društvenomu zboru prednjaka;
- č) da po svojem iskustvu donša predloge župskomu odeljenju za naraštaj (decu);
- d) da dobavlja za mladež prikladno štivo, predavanja i slična sredstva idejnoga i opštega vaspitanja;
- e) priređuje u sporazumu s društvenim prednjačkim zborom, odborom i prosvetnim odborom izlete u prirodu, taborenje, letovanje i druge za sokolsku mladež prikladne priredbe;
- f) priskrbi i oprema igrališta pod nebom;
- g) sabira sredstva za gimnastičke sprave i za sprave za igre;
- h) pomaže u svakom pogledu društvenome zboru prednjaka kod uzgoja mladeži.

4.

Sednice se na poziv predsednika vrše najmanje po jedamput na mesec. Kada treba žurno nešto pripremiti ili izvesti, ili ako su pripreme opsežnije, vrše se sednice svaki dan ili svaki drugi dan, dok stvar nije izvršena.

Sednice rade i odlučuju uz svaki broj učesnika. Ako pojedini optirani članovi ne pokazuju primerne radinosti i pravoga smisla, prednjački ih zbor nadomeštuje na predlog odeljenja s drugima.

Dnevni red za sednice određuje predsednik.

Zaključci stupe na snagu i odelenje ih rešava, kada ih odobri prednjački zbor, odnosno po odobrenju društvenoga odbora, ako to odobrenje zahteva pravilnik za tehničke organe.

Izbori se vrše natpolovičnom većinom prisutnih.

IV.

Ovaj poslovnik sme menjati samo zbor župskih načelnika.

Pravilnici lekarskih odeljenja.**I. Društveno lekarsko odeljenje.**

Čl. 1. Svrha je društvenoga lekarskoga odeljenja kako i ostalih lekarskih odeljenja u sokolskoj organizaciji uopšte ta, da sokolska organizacija po njima pritegne člane lekare na suradnju pri sokolskom uzgoju, da vrše kod društvenog uzgoja kao stručnjaci svoje posebno delo.

Čl. 2. Posebno delo lekarevo u društvu ima sledeće zadaće:

a) lekarsko odeljenje nadzoruje društveno delovanje obzirom na higijenske odnošaje i prijavlja sve nedostatke prednjačkomu zboru te upozoruje na nje i više instance sokolske organizacije (župsko odnosno savezno lekarsko odeljenje i župski odnosno savezni tehnički odbor);

b) u stalno vreme pregledaju članovi-lekari lekarskoga odeljenja sva vežbališta, članstvo, naraštaj i decu i upozore na telesne mane odnosno bolesti, radi kojih nije telesno vežbanje za pojedince ili radi kojih pojedinci ne smeju da vežbaju nekoje pojedine vežbe. U drugu ruku davaju prednjacima potrebne upute, kako moraju postupati kod takih vežbača;

c) lekarsko odeljenje priskrbi prednjačkomu zboru, prednjačkim tečajima i čitavome članstvu predavanja, i to:

1.) prednjačkomu zboru i prednjačkim tečajima predavanja i potanju uputu s nužnim sredstvima o anatomiji, fiziologiji, biologiji, higijeni i prvoo pomoći u neugodama;

2.) svemu članstvu o higijeni telesnih vežbi i o značenju nastave o telu za čoveče zdravlje;

č) lekarsko odelenje opskrbljuje i obavlja za sve članove prednjačkoga zbora prikladnu zdravstvenu literaturu i pomagala za izobrazbu prednjaka u tom smeru: anatomske atlase, slike, kosture, preparate i t. d. i upućuje prednjake na učenje te im pri tom pomaže i tumači;

d) lekarsko odelenje odredi pojedine članove, pre svega one koji redovito vežbaju, da prate utecaj pojedinih vežbi kod pojedinaca, da to potvrde merenjem, vaganjem, fotografovanjem i t. d. pa da svoja opažanja obravnavaju statistički i znanstveno i o tom izveštaju župskomu i saveznomu odelenju te tako doprinosaju za literaturu telesnog uzgoja.

Čl. 3. Društveno lekarsko odelenje podređeno je društvenome prednjačkome zboru i deluje s njime sporazumno. Predsednik lekarskoga odeljenja ujedno je redoviti član prednjačkoga zbora.

Čl. 4. Predsednika lekarskog odeljenja biraju između sebe u društvu učlanjeni lekari, ili ga imenuje župsko lekarsko odelenje.

Predsednik pozove u lekarsko odelenje:

a) najmanje dva člana i dve članice, koji su lekari, medicinci, farmacisti ili imaju drugo takvo zanimanje, koje odgovara zadaćama lekarskoga odeljenja; ako ima takih članova u prednjačkom zboru, imadu oni prednost;

b) sem toga je član lekarskoga odeljenja jedan zastupnik društvenoga prednjačkoga zbora, a imenuje ga zbor.

Čl. 5. Nema li u društvu nikoga lekara, odredi župsko lekarsko odelenje lekara iz bližnjega društva, koji osnuje u smislu ovoga poslovnika lekarsko odelenje u odnosnom društvu.

Čl. 6. Društveno lekarsko odelenje šalje redovite izveštaje župskome lekarskome odelenju i ravna se po njegovim uputama.

Čl. 7. Novčana sredstva za vršenje svoje zadaće dobiva lekarsko odelenje iz društvene blagajne. Kredite naručuje društveni načelnik.

Čl. 8. Ovaj poslovnik proširuje i upotpunjuje savezno lekarsko odelenje sporazumno sa saveznim tehničkim odborom, odnosno s prednjačkim zborom. Predloge u tu svrhu donošaju i društvena lekarska odeljenja po svojem iskustvu.

Čl. 9. Društvena lekarska odeljenja dopisuju sa saveznim lekarskim odeljenjem samo po župskim lekarskim odeljenjima.

II. Župsko lekarsko odelenje.

Čl. 1. Zadaća župskih lekarskih odeljenja je:

a) da vode i nadzoruju društvena lekarska odeljenja;

b) da pomažu društvenim lekarskim odelenjima u vršenju njihovih dužnosti;

c) da kupe i usavršuju znanstveni i statistički materijal, što im ga šalju društvena lekarska odeljenja;

č) da priskrbe župskomu prednjaštvu predavanja svoje struke, surađuju u župskim prednjačkim tečajevima i skrbe se za literaturu telesnog uzgoja u župi;

d) da vrše lekarsku službu na župskim i okružnim sletima.

Čl. 2. Župska lekarska odeljenja jesu: a) šira, b) uža, koja čine ujedno predsedništva širih župskih lekarskih odeljenja.

a) Uža župska lekarska odeljenja sastoje se iz predsednika, koga bira župsko lekarsko odelenje i koji je ujedno redoviti član župskoga tehničkoga odbora, i iz sviđu onih lekara, što ih pozove predsednik između sokolskih

članova, koji se nalaze u sedištu župe. Član užega lekarskoga odeljenja je također župski načelnik, odnosno njegov namesnik (ili načelnica, odnosno njena namesnica).

b) Šire župsko lekarsko odeljenje čine svi predsednici društvenih lekarskih odeljenja i uže župsko lekarsko odeljenje.

Uže župsko lekarsko odeljenje je egzekutivni organ širega, deluje također samovlasno i izveštuje o svojim odlukama širemu odeljenju.

Čl. 3. Župska lekarska odeljenja podređena su tehničkim odborima, odnosno župskim prednjačkim zborovima i deluju sporazumno s njima.

Čl. 4. Župska lekarska odeljenja šalju redovite izveštaje saveznome lekarskome odeljenju i ravnaju se po njegovim uputama.

Čl. 5. Novčana sredstva za vršenje svoje zadaće dobivaju župska lekarska odeljenja iz župske blagajne. Kredite naručuju župski načelnici, ili predsednici župskih lekarskih odeljenja, ako su člani starešinstva.

Čl. 6. Ovaj poslovnik proširuje i popunjava savezno lekarsko odeljenje sporazumno sa saveznim tehničkim odborom, odnosno zborom župskih načelnika. Predloge o tom donošaju po svojem iskustvu također župska lekarska odeljenja.

III. Savezno lekarsko odeljenje.

Čl. 1. Zadaće saveznoga lekarskoga odeljenja jesu:

a) da izdava sve potanke upute za poslovanje župskih i društvenih lekarskih odeljenja; prima izveštaje i predloge, proučava ih i zaključuje o njima; nadzoruje poslovanje podređenih odeljenja;

b) da skuplja materijal za znanstveno proučavanje i studije telesnog uzgoja te materijal za teoretsku i praktičnu nastavu prednjaštva u onim predmetima, koji spadaju u lekarsku struku;

c) da skrbi za što opširniju literaturu svoje struke za sve jugoslovensko Sokolstvo. U tu se svrhu odredi u saveznom lekarskom odeljenju posebno redakcijsko odeljenje, koje posluje sporazumno s urednicima saveznih glasila;

č) da namakne saveznomu tehničkomu odboru za sve prednjačke tečajeve prikladne predavatelje u svojoj struci ili prikladnu školu u svojim predmetima;

d) da organizuje lekarsku službu za veće slete i nastupe Sokolstva;

e) da vodi kontrolu o epidemijama u državi i određuje profilaksu osobito u slučaju većih pokrajinskih i saveznih sletova.

Čl. 2. Savezno lekarsko odeljenje je a) šire, b) uže.

a) Uže savezno lekarsko odeljenje sastoji se od predsednika, koga bira savezno lekarsko odeljenje i koji je ujedno redoviti član saveznoga tehničkoga odbora, te od svih onih lekara, što ih pozove predsednik između članova sokolskih društava, koji borave u sedištu ili u blizini sedišta saveza. Član užega saveznoga lekarskoga odeljenja je također i izabrani delegat saveznoga tehničkoga odbora.

b) Šire savezno lekarsko odeljenje čine svi predsednici župskih lekarskih odeljenja i uže savezno lekarsko odeljenje.

Uže savezno lekarsko odeljenje je egzekutivan organ širega, no radi i samovlasno te izveštuje o svojim odlukama šire odeljenje.

Čl. 3. Savezno lekarsko odeljenje podređeno je saveznomu tehničkomu odboru, odnosno zboru župskih načelnika i radi s njima sporazumno.

Čl. 4. Novčana sredstva za vršenje svoje zadaće dobiva savezno lekarsko odeljenje iz savezne blagajne. Kredite naručuju savezni načelnik ili predsednik saveznoga lekarskog odeljenja, ako je član starešinstva.

Čl. 5. Ovaj poslovnik raširuje i nadopunjuje savezno lekarsko odeljenje u sporazumu sa saveznim tehničkim odborom, odnosno prednjačkim zborom.

Čl. 6. Glede vršenja svoje zadaće izradi u okviru ovoga poslovnika sa-
vezno lekarsko odelenje sasvim samovlasno poslovničke za se i za župška i
društvena lekarska odeljenja.

Čl. 7. Glede vaspitnog rada (predavanja o higijeni i t. d.) za celokupno
članstvo rade sva lekarska odeljenja sporazumno i sa prosvetnim odelenjima.

Poslovnik za društveno lekarsko odeljenje.

I. Društveno lekarsko odeljenje sačinjavaju:

- a) predsednik i njegov namesnik,
- b) tajnik,
- c) dva člana vežbača,
- č) dve članice vežbačice,
- d) po jedan zastupnik prednjačkoga zbora i prosvetnoga odbora.

Lekarsko odeljenje izabere svoga zastupnika za prosvetni odbor.

U prednjačkom ga zboru zastupa predsednik.

II. Društveno lekarsko odeljenje ima najmanje po jedamput na mesec
svoje sednice, koje sazivlje i predseduje im predsednik odeljenja. Prema po-
trebi sazivlje predsednik odeljenje k izvanrednim sednicama po svojoj
uvidavnosti.

Sednice mogu raditi i odlučivati uz svaki broj prisutnih.

O zaključcima odeljenja izveštuje predsednik prednjačkomu zboru i žup-
skomu lekarskomu odeljenju.

III. Dužnosti društvenoga lekarskoga odeljenja jesu da:

1. nadzoruje gombališta obzirom na higijenu;
2. nadzoruje vežbače obzirom na higijenu;
3. vodi o svakom vežbaču zdravstveni list;
4. poučuje članstvo u pojmovanju zdravstvenih pitanja:
 - a) predavanjima,
 - b) promatranjem i nastavom, savetima i prikladnim štivom;
5. upozoruje narod na Sokolstvo i telesni uzgoj;
6. sakuplja podatke o utecaju telesnih vežbi, telesne nastave i njege na
organizam i zdravlje vežbača;
7. dobavlja preparate i literaturu o telesnoj njezi;
8. poučava o prvoj pomoći kod nezgoda;
9. dava prednjačkim odelenjima zdravstvene upute glede izvajanja vežbi,
nastave, izleta i glede gimnastičkih prostorija;
10. skrbi se za društvenu lekarnu i inventar lekarskog odeljenja;
11. šalje mesečne i godišnje izveštaje župskom lekarskom odeljenju.

Te zadaće vrši lekarsko odeljenje po sledećim uputama:

K tački 1.

Treba paziti, da se u dvoranama za vežbanje čisti prašina sa poda, stenâ,
tavana i sa sprava. Čisti se, kad nema vežbanja u dvorani. Gde se mažu
podovi uljem, treba upozorivati, da ih treba ponovno močiti uljem.

Treba upozorivati na potrebno zračenje, rasvetu, ogrev, svežu pitku vodu,
na čistoću i prikladnost zahoda, kupališta.

K tački 2.

Član (članica) lekarskog odeljenja nadzire vežbače (vežbačice, naraštaj i
decu), kad stupaju na gombalište, da im je čisto odelo i telo; upozoruje,
da mrzle kupelji škode ugrejanu telu, ako se iza takve kupelji ne vežba
dalje.

Predsednik lekarskog odeljenja vodi zdravstveni list za svakoga pojedinoga vežbača (člana, članicu, za naraštaj i decu). Rubrike 8., 9., 11., 13., 14., 16., 17., 19. zdravstvenoga lista jesu lekarskotajne.

Lekar pretraži tačno svakoga vežbača odmah pri početku telesnog vežbanja i to glede sviju u zdravstvenom listu navedenih tačaka; kasnije pretraži ga svake godine jedamput. Podaci se nanašaju na dobu od 10 godina; nadaljnji zdravstveni listovi prišivaju se k prvomu.

Ako vežbač istupi iz društva, pošalje predsednik društvenoga lekarskoga odeljenja u zapečatenom ovoju njegov zdravstveni list, koji pri članstvu nosi katastralni broj, predsedniku saveznoga lekarskog odeljenja. Od njega primi taj list predsednik onoga društvenoga lekarskoga odeljenja, kamo član ustupi i gde opet vežba.

Pogled u lekarski list dozvoljava se samo onoj osobi, za koju je ispostavljen i koja se legitimira.

Težina vežbača meri se uvek prepodne, a ne ubraja se težina odela. Za merenje visine vežbača nacrti se u dvorani na steni meru u centimetarskom merilu, do 2 m visine, a meri se s trokutnim ravnalom. Pri merenju je vežbač bos, pete i palce drži skupa. Ako se event. fotografira, treba da vežbač tako stoji uz meru, da je i ona na slici razvidna i neka bude vežbač i mera od objektiva u jednakoj udaljenosti.

Opseg prsiju meri se običnim krojačkim centimetrom u visini bradavica i to kad vežbač do najdublje dubine udahne zrak u pluća, i onda kad ga potpuno izdahne. Razlika nam kaže pružnost prsiju, koju treba zabeležiti u sredini pod obe brojke.

Okončine merimo također krojačkim centimetrom pri čem treba da su laktovi i bedra napeto pruženi.

Opseg nadlaktice, podlaktice, stegna i lista meri se na najdebljem mestu.

Jakost mišica dozna se dizanjem utega (ručke), koje u petnom stavu stojeći vežbač polagano diže obim rukama u vis (do vzročjenja).

Kod hrptenice treba paziti je li u petnom stavu vežbača ravna ili možda nagnuta na levo ili na desno. U tu svrhu neka se zacrti ravna crta od 7. vratnoga kralješka do zadnjega vidljivoga kralješka na leđima i izmeri naviše skrivljena kost u centimetrima. U listu treba zabeležiti taj kralježak, njegovu udaljenost od ravne crte i stranu, n. pr. «7. kr. 2 cm d.» znači, da je hrptenica kod 7. prsnoga kralješka skrivljena za 2 cm na desno. — Kod takih vežbača upiše se u rubriku «Nesposoban za . . .», kakve vežbe ne sme izvadati, a u rubriku «napomene» nek se zapiše, kakve vežbe treba da vežba, da mu se izravna hrptenica.

Kod pluća treba osobito paziti na plućne okrajke, nabrekle parabronhijalne žlezde, donje međe pluća i porebrenicu.

Disanje se meri tako, da se položi ruka na prsa vežbača i broji, koliko puta dahne u jednoj minuti i to, prvo, stojeći mirno, drugo, nakon desetoga čučanja. Treba također pripisati, kada je iza vežbe dahnuo normalno.

Pri sre se pregledaju međe i zvuci, košto i ritam. Za vežbu neka i ovde vežbač učini 10 čučanja, pa se broje kucaji pred vežbu i za njom. Treba je zabeležiti i vreme, kad srce opet dođe u normalno delovanje. Pri patološkim znakovima upiše se to opet u rubriku «Nesposoban za . . .» i u rubriku za napomene.

Kod bila (= žila) treba paziti na visinu i elasticitetu.

Urin se pretraži glede beljančevine, sladora i event. drugih patoloških sastavina.

Pignetov indeks za ocenu telesne sposobnosti dobijemo ovako: Broju kilograma težine pribrojimo broj centimetara oprsja, od te svote odbijemo

broj centimetara visine. Ako te mere iznašaju n. pr. 60 kg, 90 cm, 170 cm, dobijemo račun $60 + 90 - 170 = -20$.

Uopšte kaže nam Pignetov broj:

preko +10 = mašću preobloženo telo
od +10 do -10 = vrlo jako telo
„ -10 „ -20 = jako telo
„ -20 „ -25 = poprečno telo
„ -25 „ -35 = manje nego poprečno telo
-35 = očividno slabo telo

U svim slučajevima, kada vežbač nema tajne organske mane, Pignetov se indeks diže vežbanjem. Pignetov indeks pomaže za kontrolu, a ne nadomešta lekarski pregled.

Svako znatno razbolenje upiše se u rubriku, označi se bolest i doba. Po ozdravljenju pretraži se vežbač ponovno (ne za rekonvalescencije) i zabeleži možebitne posledice bolesti u za to određenoj rubrici, košto i u sledećim dvema rubrikama.

K tački 4.

a) Za prednjake i kandidate vrše se predavanja iz anatomije, fiziologije, higijene i o prvoj pomoći pri nezgodama; za članstvo a osobito za vežbače drže se lakša predavanja iz istih predmeta i u manjem opsegu.

b) Kod gombanja treba osobito paziti na one vežbače, na kojima se je naišlo na patološki znak na kakvom organu, pa mu treba dobrim savetom priskočiti na pomoć. Na manu treba upozoriti načelnika.

K tački 5.

Na gombalištu, kod sletova i t. d. neka se svakom zgodom upozoruje članstvo na zdravlju korisno vežbanje i na higijenu tela, odela, stanove, dobar utecaj kretanja na zraku, suncu i u vodi. I one koji nisu članovi i koji ne vežbaju, treba upućivati, koliko je potrebno, da se skrbe za njegu tela i zdravlja.

K tački 6.

Na osnovu lekarskih listova sastavi se svake godine pregledan izveštaj o uspehu vežbača. Taj se izveštaj pošalje župskome lekarskomu odeljenju.

K tački 7.

Po uputama saveznoga, odnosno župskoga lekarskoga odeljenja.

K tački 8.

Treba izvežbati članove lekarskoga odeljenja i prednjake za prvu pomoć pri nezgodama.

K tački 9.

Treba upozorivati načelnika prednjačkoga zbora da pazi na vežbače s telesnim manama, svetovati mu vežbe, koje koriste takim vežbačima, i odvracati ga od škodljivih vežbi. Istotako treba surađivati u zdravstvenom pogledu na izletima kaošto i upozorivati na higijenske nedostatke na gombalištu.

K tački 10.

Društvena lekarna neka bude pohranjena u stenskom ormaru a treba da ima sledeće stvari:

I.

Nožice (makaze, škare) pincete, provizoran Esmarchov zavoj.

II.

1. Hydrofilni mul	250 grama
2. Vata, bela	500 "
3. Vezovi raznih širina	6 komada
4. Drvene dašćice	2 "
5. Furniri, 1 m dugi	2 "
6. Trokutni rubac	2 "
7. Mastisol	150 grama
8. Pripuci	6 komada
9. Sterilan ovoj razne veličine za prvu pomoć	10 "
10. Četka za ruke	1 komad
11. Nosiljka	1 "

III.

1. Bencin	100 grama
2. Aether	100 "
3. Tet. jodi	50 "
4. Amonijak	50 "
5. Borova vazelina 3:100	100 "

Daljni inventar lekarskoga odeljenja:

Merilo za visinu	1 komad
Trokutno ravnalo	1 "
Krojaški metar	1 "
Aparatura za pretraživanje urine po uzorcju.	
Kostur	1 komad
Tabele, preparati i t. d.	
Stručna literatura.	

Sokolski odznaci.

a) Na svečanim odorama:

- 1.) Starosta saveza, odnosno njegov namesnik, kada zastupa starostu, nosi preko prsiju široku trobojnicu u državnim bojama.
- 2.) Načelnik saveza nosi preko prsiju širok trak modre boje i trublju o crvenoj vrpci.
- 3.) Načelnik župe nosi modar trak, 5 cm širok, na levom rukavu s napisom župe i trublju o crvenoj vrpci.
- 4.) Načelnik društva nosi trublju o crvenoj vrpci.
- 5.) Člani(-ice) saveznoga tehničkoga odbora nose na levom rukavu 5 cm širok modar trak s napisom T. O. JSS.
- 6.) Člani(-ice) župskih tehničkih odbora nose na levom rukavu 5 cm širok modar trak bez ikakva napisa.
- 7.) Svi prednjaci nose na desnom ramenu upletenu vrpcu modre boje.
- 8.) Staroste i podstaroste nose na desnom ramenu pletenu vrpcu u državnim bojama.
- 9.) Barjaktar nosi na desnom ramenu pletenu crvenu vrpcu.
- 10.) Vođe konjaničkih odeljenja nose na desnom ramenu ispletenu vrpcu tamnosmeđe boje i trublju na vrpci iste boje.

b) Na gimnastičkim odelima:

1.) Načelnik saveza nosi preko prsiju široki trak modre boje i trublju o crvenoj vrpci.

2.) Načelnik župe nosi na majici usred prsiju modar trak u veličini 10 cm × 2½ cm s napisom župe; nosi također trublju o crvenoj vrpci.

3.) Načelnik društva nosi trublju o crvenoj vrpci.

Kod okružnih, župskih i saveznih nastupa nemaju društveni, eventualno ni župski načelnici trublje, jer bi im kod nastupa smetala.

4.) Članovi saveznoga tehničkoga odbora nose na majici nasred prsiju trak (trobojnica odozgo, crven rub odozdo) u veličini 3 × 10 cm s crvenim napisom T. O. JSS.

5.) Članovi župskoga tehničkoga odbora nose na majici nasred prsiju trak, kako i članovi saveznoga T. O., u veličini 3 × 10 cm s modrim napisom župe.

6.) Prednjaci nose na majici nasred prsiju modar trak u veličini 1 × 6 cm bez ikakva napisa.

7.) Načelnica saveza nosi na levom rukavu modar trak, 5 cm širok, s napisom: «Načelnica JSS.» i trublju o crvenoj vrpci.

8.) Načelnice župa nose jedan trak kako i savezna načelnica s napisom župe i s trubljom o crvenoj vrpci.

9.) Načelnice društva nose trublju o crvenoj vrpci.

10.) Prednjačice nose jedan trak, kako i prednjaci, na levom rukavu, vodoravno.

Za veće nastupe propiše vodstvo sleta još druge potrebne odznake, koji valjaju samo za onaj slučaj.

SOKOLSKI SABOR

Resolucije starešinstva JSS.

VI. Sokolstvo i škola.

Sokolstvo je organizacija, koja ima u bitnosti sokolske ideje na široko označeno područje svoga rada. Pošto obuhvata sokolska misao u glavnome telesni, ćudoredni, narodni i demokratski uzgoj, koji je namenjen čitavome narodu, zato je Sokolstvo opšte narodna, uzgojna organizacija. Kao organizacija, koja ima dakle sasvim uzgojni značaj, dolazi već radi uzgoja u doticaj sa školom, koja je pre svega pozvana, da svestrano uzgaja i vaspituje narod. Sem toga ima škola u svojem programu također i skrb za telesni uzgoj mladeži, zato je veza među njom i Sokolstvom tim uža pa je poželjno, da je odnošaj među njima što bolji i prijateljski, što će biti na korist njima i ujedno čitavome narodu. To su unutarnji uzroci, koji prisiljuju Sokolstvo, da zauzme naprama školi svoje stanovište.

Često puta već i spoljašnje prilike zahtevaju dodir Sokolstva i škole i prouzrokuju međusobno ovisnost obiju. Mnogo sokolskih društava upotrebljava školske dvorane za vežbanje ili druge školske prostorije, jer nemaju vlastitih prostorija, a još se češće događa, da škola upotrebljava društvene vežbačke sprave. Dakle i stoga je vidika treba prosuđivati odnošaj Sokolstva do škole i obratno.

Kako smo rekli, Sokolstvo je opšta narodna uzgojna organizacija, zato želi i nastoji da postigne kako bi se pod njegovim okriljem uzgajao što veći deo našega naroda, njegov ideal ide za tim, da bi uživao blagodati sokolskog uzgoja čitav narod bez razlike stališta, vere i političke pripadnosti. Tim nastojanjem za razvoj i proširenje svoje ideje Sokolstvo se ne služi i ne će

se posluživati prisilne propagande, a također ni ne želi, da bi mladež i članstvo pod pritiskom spoljašnjih prilika i čimbenika stupali u sokolske redove. Iz toga uzroka Sokolstvo ne želi, da bi škola silila mladež na sokolska vežbališta, jer smatra, da prisiljena propadana ne rada dobrim plodovima niti ne uspeva. Škola neka zato u svojem području upozoruje mladež na uzvišenu zadaću što je vrši Sokolstvo u narodu, na važnost što je ima sokolska ideja za telesni i čudoredni napredak naroda, škola neka bude u mladeži veselje i zanimanje za sokolsku stvar, da ta mladež dobrovoljno i iz težnje za sokolskim idealima stupa u sokolske redove i da si smatra za dužnost naprama sebi i narodu da deluje u Sokolstvu. Sveta je dakle dužnost i zadaća sokolskih jedinica, da savesno i prema svrsi prebuduju u mladeži zanimanje za sokolsko udejstvovanje, da pravilnom i zanimivom metodom i svim sredstvima što ih ima sokolska metoda u izobilju, uzdrže u mladeži onu trajnu privlačivu silu, koja ne će dopuštati, da se mladež otuđi sokolskim redovima i da zaboravi na uzvišeni cilj sokolske misli za čitav narod.

Kako Sokolstvo otklanja svaku prisilnu propagandu za se, istotako se odlučno i najozbiljnije ograđuje proti nasilnom odvrćanju mladeži od sokolske organizacije i proti agitaciji sokolskih protivnika, koju u školama dižu proti Sokolstvu neosnovanim i izmišljenim argumentima. Stojimo na stanovištima, da imaju jedino roditelji prvu i zadnju reč o pristupu mladeži u Sokolstvo.

Smatrajući sokolski vežbački sustav za najprikladnije sredstvo školskoga telesnog uzgoja, koji je važan čimbenik opštega uzgoja, upozorujemo mero-davne školske oblasti, da uvedu obvezatno telesni uzgoj po sokolskom sustavu u sve kategorije škola. Da se učvrsti sokolski telesno-uzgojni sistem u školama, Sokolstvo je spremno, da svim raspoloživim sredstvima priskoči školi u pomoć. Tehnički organi JSS. imaju i u tom pogledu označen smer svome delovanju. Osobito neka školske oblasti nastoje oko uzgoja učiteljskoga naraštaja, koji neka se temeljito pouči u sokolskom telesno-uzgojnom radu, da uzmogne i u tom pravcu odovoljiti svojoj službenoj dužnosti u školi te da svoje znanje i svoje sile posveti sokolskomu radu izvan škole. Očekujemo korist i od tečajeva za učitelje osnovnih škola, gde bi se učiteljstvo dalje vaspitalo u sokolskom telesnom uzgoju, što bi koristilo koliko školi toliko i Sokolstvu. — Iz istoga uzroka, i da se digne telesni uzgoj na znanstveni nivô te da si školska oblast priuzgoji kvalificirano učiteljstvo za vodstvo telesnog uzgoja na srednjim i stručnim školama, potrebujemo i u našoj državi visoku školu za telesni uzgoj, koja neka se ustanovi na jednom od postojećih univerziteta.

Uvažujući gornja načelna stanovišta Jugoslovenskoga Sokolstva prima sokolski sabor sledeće rezolucije glede odnošaja Sokolstva naprama školi:

1.

Sva sokolska društva neka svrate najveću pažnju deci i naraštaju; pravilnim upravljanjem odelenjima za decu i naraštaj neka uzbude zanimanje i kod roditelja, koji uskraćuju svojoj deci sokolski uzgoj. Osobito važi to za društva u onim krajevima, gde su srednje i stručne škole. Ne prisiljenom propagandom, već iz veselja do sokolskog rada i iz ljubavi do sokolske stvari neka mladež dobrovoljno hrli na sokolska vežbališta.

2.

Učenici srednjih i stručnih škola (kaošto i naučnici) ne mogu biti pravi članovi i ako su prekoračili 18. godinu, jer školski propisi i odvisnost od roditelja preče u vršenju sokolskih dužnosti. Dakako da vežbaju u članskim redovima te su pri tom potpuno jednakopravni s ostalim članstvom, samo nemaju aktivnoga i pasivnoga prava glasa, dok ne zapuste školu, odnosno dok ne postanu samostojni pomoćnici.

3.

Sokolska društva neka nastoje, da na svoja vežbališta dozovu osobito učiteljski naraštaj, da se sokolski uzgoji i da se pripravi za sokolske prednjake, jer baš u sokolskom duhu uzgojeno učiteljstvo može izdatno da podupire sokolsku organizaciju svojim radom. Gde se pokaže potreba, neka sokolske župe prirede posebne prednjačke tečajeve za mlade učiteljstvo ili neka pozovu što veći broj učiteljstva u redovite tečajeve za prednjake. Tehnički organi saveza, župa i društava neka budu glede telesnog uzgoja uvek spremni priskočiti školi u pomoć dobrim savetima i praktičnim predlozima, da škola uzmogne imati u tom pogledu oslon i pomoć u sokolskoj organizaciji. Odeljenja za naraštaj (decu, omladinska odeljenja) neka nastoje da za svoje područje rada predobu i učiteljstvo.

4.

Sokolska društva, koja upotrebljavaju školsko vežbalište ili druge školske prostorije, neka točnim vršenjem kućnoga reda, disciplinom i urednošću dokažu, da je Sokolstvo uzgojna organizacija, tačna u vršenju svojih dužnosti.

5.

Škola, pokazujući nastavom idealno nastojanje Sokolstva i važnost telesnog i čudorednog uzgoja, neka budi u mladeži smisao za Sokolstvo i veselje do sokolskoga rada. Neka se zabrani u školi svaka protusokolska agitacija i odvratanje mladeži od sokolske organizacije.

6.

Merodavne školske oblasti neka se poskrbe, da se uvede sokolski telesno-uzgojni sistem u sve kategorije škola. Posebnu pozornost neka svrate u tom pogledu učiteljskim školama. Od vremena do vremena neka priređuju gimnastičke tečajeve za učiteljstvo učiteljskih škola.

Što pre neka uznastoje, da se ustanovi visoka škola za telesni uzgoj na univerzitetu po nacrtu, kako ga je predložio JSS. ministarstvu prosvete. Neka se ustanovi također nekoliko državnih stipendija za studij telesnog uzgoja u inozemstvu.

Nadzor nad telesnim uzgojem u školi neka se poveri stručnjacima, potpuno većim telesnouzgojnomu sokolskomu sistemu, i to takovim, koji će pravim smerom gajiti u školama telesni uzgoj.

Sve bolje organizovane škole, po mogućnosti i veće osnovne škole, neka imaju prema broju učenika prikladne dvorane za vežbanje i letna vežbališta, oboje dovoljno opremljeno vežbačkim spravama. Školska vežbališta neka se upotrebljavaju isključivo za telesnouzgojne svrhe. •

VII. Sokolstvo i seljaštvo.

Posebno pitanje seljačkog Sokolstva zapravo ne može da postoji, jer je rešeno jednim od glavnih načela sokolske ideje, koje glasi, da je Sokolstvo namenjeno čitavome narodu bez razlike štališa. Sokolstvo je dakle namenjeno u jednakoj meri žiteljstvu naših varoši i gradova, kao što i stanovnicima naših selâ, našem duševnome radniku istotako kao i tvorničkom radniku i poljedelcu.

U pogledu jednakoosti sviju slojeva našega naroda, koja je i načelno ustanovljena u našem Sokolstvu, grešili bi, da učinimo kakvo izuzetno stanovište za intelektualce, kako bi grešili, ako bi stvorili posebnu vrst Sokola iz seljaka, poljedelaca.

U koliko je prikladan naš uzgoj za jedan ili drugi sloj naroda, moramo ponovno ustvrditi, da je sokolski uzgojni sistem tako opsežan i ima toliko raznovrsnoga gradiva, da može udovoljiti kojojgod individualnoj razlici sokolskih pripadnika. Potreba je samo, da se vaspitni sistem provada prema individualnosti. Da je sokolski uzgojni sistem prikladan baš tako za naše seljačko ljudstvo kako i za građane, dokazuje nam nepregledni broj pokrajinskih sokolskih društava u Češkoslovačkoj i u Jugoslaviji, a vrlo lepo uspevaju.

Svako iznimno stanovište za seljačko ljudstvo glede prava i olakšavanja dužnosti, značilo bi za naše Sokolstvo, da se je udaljilo od temeljnih principa, a naše seljačko ljudstvo bi ponizilo.

Uopšte i glede novčanih sredstava, što ih moraju pojedinci žrtvovati za Sokolstvo, nema razlike među varaškim i pokrajinskim žiteljima, bez obzira na to, da su te novčane žrtve, što ih Sokolstvo zahteva od svojih članova, uopšte tako malenkosne, da ih može lako svatko doprinesti.

Za naše seljake ne može dakle biti iznimnoga stanovišta u Sokolstvu, ipak moramo težiti za tim, da bude sokolsko uzgajanje po obliku njima prikladno, i da ujedno odgovara svim našim načelima i nigde ne odstupa od temeljnih dužnosti, koje mora preuzeti na se svatko, ko hoće da bude Soko.

Obzirom na uspešniju propagandu u narodu, koji još nije sokolski odgojen, neka počinju novoustrojena društva, koja nemaju još potrebnih sprava, dvorane ni odore, sokolskim vaspitanjem na taj način, da prednjak uzimlje one vrste iz sokolskog vežbenog sistema, koje se mogu izvađati i bez toga, n. pr. gimnastičke igre, proste vežbe, skok, laka atletika i slično. Ipak moraju da budu te vežbe svestrane. No ujedno mora prednjak uzgajati članstvo u tom smislu, da si samo i dobrovoljno priskrbi što skorije sve što je potrebno jednome potpunome sokolskome društvu; uspeh u tom pogledu stoji do prednjaka.

Požrtvovnost, nesebičnost i ustrajnost svladavaju sve zapreke.

VIII. Sokolska štampa.

Sokolska štampa, to jest sve ono što je tiskano o Sokolstvu i za Sokolstvo, jedno je od najvažnijih uzgojnih i propagandnih sredstava naše organizacije. Ipak se sokolska štampa bori danas s najtežim novčanim i tehničkim zaprekama. Novčane poteškoće moraju odstraniti požrtvovnost i radinost članstva, tehničkim zaprekama moglo bi se doskočiti temeljitim, jedinstvenim organizovanjem rada u tom smeru.

Cilj, za kojim težimo u tom pogledu, pre svega jest, da

a) pridobijemo što više stručnih pisaca i da ujedno raširimo i usavršimo stručnu literaturu,

b) što više raširimo svoju štampu u sokolskim redovima,

c) zainteresujemo izvansokolske krugove za naš uzgoj i organizaciju.

U tu svrhu je potrebno da surađuje svaki član tako, kako najbolje može; da dajemo svojim publikacijama uvek određeni pravac; da organizujemo informativno i propagandno izveštivanje u izvansokolskim, nama naklonjenim listovima političke i revijske sadržine.

Da se u tom pogledu postigne što veću radinost i jedinstvenost u postupanju, ustanovit će se pri starešinstvu JSS. savezno tiskovno odeljenje, koje će biti pod okriljem saveznoga prosvetnoga odbora i imat će svoje pouzdanike:

a) u župskim starešinstvima (u župskom prosvetnom odboru);

b) u društvenim odborima (društvenim prosvetnim odborima);

c) u uredništvima Sokolstvu naklonjenih listova i revija.

Posebne dužnosti saveznoga tiskovnoga odeljenja bile bi:

- a) da ima točnu kontrolu sviju sokolskih publikacija i svega onoga, što se piše o Sokolstvu izvan sokolskih listova;
- b) da ima točnu evidencu svih sokolskih stručnih pisaca;
- c) da daje navete i upute uvažanim licima kod sokolskih publikacija;
- č) da izveštava po pouzdanicima izvansokolsku javnost u izvansokolskim uredništvima o sokolskim stvarima i skrbi za potrebnu propagandu.

Opštu službu izvestiteljsku u pojedinim, Sokolstvu naklonjenim listovima moraju vršiti sokolski funkcionari, odnosno od tiskovnoga odeljenja ili od pouzdanika u savezu ili župi ili društvu određeni izvestitelj.

Pouzdanici u župama i društvima, koji su pod okriljem župskoga i društvenoga prosvetnoga odbora, osnuju župska i društvena odeljenja s jednakim dužnostima kako ih ima savezno odeljenje u svojem području i pod vodstvom saveznoga tiskovnoga odeljenja; moraju informirati savezno tiskovno odeljenje o svim stvarima uzgojne i propagandne publicistike i javljati mu želje članstva, a ujedno nastojati za što veće širenje sokolskoga tiska među članstvom.

Sastav saveznoga tiskovnoga odeljenja:

- a) jedan ili više pouzdanika starešinstva JSS. (u prosvetnom odboru JSS.), a ne treba da su svi članovi starešinstva;
- b) zastupnik tehničkoga odbora JSS.;
- c) urednici saveznoga glasila i drugih saveznih listova;
- č) zastupnik lekarskog odeljenja JSS.;
- d) zastupnik prosvetnoga odbora;
- e) zastupnik propagandnoga odeljenja (ako to odeljenje postoji);
- f) zastupnik Jugoslovenske sokolske matice.

Da savezno tiskovno odeljenje postigne što uži dodir sa svima, koji bi surađivali u prosep sokolske štampe, i da se postigne što veća jedinstvenost u radu, sazove se najmanje jedamputna godinu zbor sokolskih urednika i pisaca kao što i Sokolstvu naklonjenih urednika; taj zbor sačinjavaju:

- a) članovi saveznoga tiskovnoga odeljenja;
- b) pouzdanici župa;
- c) svi aktivni urednici sokolskih listova;
- č) sokolski pisci, koje bi pozvalo starešinstvo JSS. na predlog saveznoga tiskovnoga odeljenja;
- d) zastupnici uredništva Sokolstvu naklonjenih dnevnika, beletrističkih listova i revija.

Taj bi zbor razmotrivao sva pitanja o:

- a) saveznom glasilu;
- b) saveznim stručnim listovima;
- c) župskim i društvenim glasilima;
- č) izveštajima o sokolskom delovanju u dnevnim novinama i revijama;
- d) propagandi u dnevnim novinama i revijama.

Rezultate svojih razmotrivanja saopštivao bi taj zbor saveznome tiskovnome odeljenju u obliku rezolucija.

Saveznome tiskovnome odeljenju služile bi te rezolucije, da po njima usmeri svoje delovanje.

IX. Redovito članstvo.

Sokolska su društva eminentno uzgojna društva, njihovi člani neka budu samo oni, koji se u društvu zaista uzgajaju; oni, koji su temeljni uzgoj u društvu dovršili i surađuju aktivno kod uzgojnog delovanja društva, i oni, koji inače ne mogu učestvovati aktivno kod uzgojnog delovanja, odnosno ne

moğu aktivno surađivati, a ipak hoće pri tom da dobrovoljno na bilokoji naćin društvu pomažu.

Pošto sve te ćinjenice pokazuju jednaku teŹnju za surađnjom, mođe biti u našim redovima samo jednako i jednovrsno, to jest redovito ćlanstvo s jednakim pravima i jednakim duŹnostima.

Sokolstvo si ipak pridrŹava pravo, da se kao najstroŹa uzgojna organizacija uveri o dobroj volji svakoga ćlana, jer hoće da si u narodu i radi samoga sebe pridrŹi potpunu neporoćnost.

To svoje pravo vrši na taj naćin, da daje ćlanska prava jedva onda, kad spozna dobru volju ćlana, što postizava time:

a) da postavlja za duŹnost, da redovito polaze gimnastićke satove do navršene 26. godine svi ćlanovi, koji su sposobni za telesno veŹbanje, ali za redovite ih ćlanove potvrđuje jedva iza propisane pokušajne dobe;

b) svima pako ostalima podeljuje sva ćlanska prava tek narakon petgodišnjega ćlanstva, za kojega mora svatko da dokaŹe da je vredan da bude ćlan sokolske organizacije.

Time se svakomu Slovenu, koji ima dobru volju i koji je Sokolstvu naklonjen, daje prilika, da dođe u naše kolo i da postane redoviti ćlan naše organizacije sa svim pravima i duŹnostima.

Posvema je naravno, da u tom pogledu zahtevamo pre svega duŹnost, jer je naša organizacija uzgojna ustanova i vršenje duŹnosti smatramo dobrovoljnom Źrtvom, bez koje uopšte nitko ne mođe da bude vredan ćlan naše organizacije.

Teritorijalna delitev saveza.

Za teritorijalno razdelitev saveza je glasom saveznih pravil merodajen savezni odbor, oziroma skupšćina. Sokolski sabor, ki zboruje v glavnem v zadevi naćelnih vprašanj, lahko napravi naćelni sklep glede kakovosti Źup in naćina razdelitve. Na administrativno razdelitev saveza na Źupe pa ne more sabor imeti neposrednjega vpliva, ker ni upravna instanca in ker z ozirom na izpremembe poloŹaja ni oportuno napravljati glede Źupne razdelitve kakih obveznih sklepov. Organizacija mora biti proŹna, ne pa okostenela.

Razdelitev saveza je odvisna v glavnem od sokolskih interesov. Vsi drugi pomisleki gospodarskega ali celo politićnega znaćaja se morajo v sokolski organizaciji podvreći sokolskim ozirom. Jasno je seveda, da tudi Sokolstvo ne sme brez uvaŹevanja preko njih s svojo razdelitvijo po Źupah. Vendar pa morajo biti organizaćni interesi vselej dobro varovani.

DrŹava se deli razlićno. Vojska jo deli na divizije, upravno se deli na oblasti, prometno na direkcije — skoraj vsaka vrsta ima drugo razdelitev. Katere naj se oprimemo Sokoli? Naše mnenje je da bodi razdelitev samonikla, pri tem pa naj se naslanja na gospodarstvo, promet in kulturo posameznih delov drŹave. Sokolstvo ni teorija, ono dejansko Źivi in raste ter se širi — zato je brezpogojno potrebna taka teritorijalna razdelitev, ki bo v upravnem in tehnićnem pogledu prinesla uspeha in razmaha.

Savez delimo na Źupe. Svojećasno je leta 1919. prvi sabor v Novem Sadu, še predno smo spoznali prilike, razdelil drŹavo na gotovo številno Źup, drŹeć se pri tem divizijskih mej. Razdelitev je bila preuranjena; kot dokaz naj sluŹi dejstvo, da je savez danes popolnoma drugaće razdeljen, kakor je to sklenil sabor. To pa le v korist organizacije, kajti ono, kar je prvi sabor odobril, ne bi dovedlo do uspehov. Vse je le dokaz, da se z ozirom na razdelitev saveza na Źupe ne da in ne sme postaviti nepremeljivih sklepov, temveć le splošna naćela.

Iz navedenega sledi, da razdelitev po divizijah ni povsod priporoćljiva, zaradi tega je ne smemo uvesti kot normo, ako noćemo s tem već škodovati kot koristiti.

Naše župe so majhne. Vendar obsežajo povečini tako velik teritorij, da bodo s primernim porastom prebivalcev v župni oblasti in s tem spojenim porastom števila društev in članstva povprečno napredovale od sedanjega povprečnega števila društev 15 do 25 na število 30 do 40, kar lahko smatramo za enkrat za naše jugoslovenske razmere za primerno. — Vendar je vsaka stvar podvržena razvoju. Zaradi tega je potrebno, da se velikost žup ne ugotavlja, temveč zopet prepusti upravi, da ona z ozirom na prilike in potrebe regulira tudi velikost in razdelitev žup.

Male župe so drag aparat. Ravno tako drag kot velike župe vključujejo različni razsežnosti. Upravno in vzgojno morajo vršiti ene kot druge svojo dolžnost. Izkušnja nas pa uči da male župe pokažejo veliko manj sile, razvoja in razmaha kot velike. Nezmiselno je torej zahtevati za vsak lokalni okoliš župo. To izvira iz nepoznanja župne naloge in iz samoljubja krajevnih činiteljev.

Župe naj bodo velike, močne. Ako je potrebna delitev dela, naj se izvrši rajši razdelitev župe na okrožja in to bodisi samo tehnično, ali tudi upravno. V župah, ki so velike in največje, se je okrožna organizacija obnesla prav zadovoljivo. Okrožja dovrše delo župe mnogo globlje in so cenejša organizacija, kot pa veliko število malih, dragih žup.

Končno je po petletnih izkustvih potrebno omeniti še naslednje. Župe, ki so ustanovljene po zgoraj omenjenih vidikih, so kmalu prebolele začetniške težave in so danes po nekaj letih obstoja že krepko razvite edinice. Imamo pa tudi nekaj žup, ki so ustanovljene ravno na podlagi raznih nesokolskih vidikov; te prosperirajo slabše. Zakaj? Zaradi tega, ker niti župno središče, niti ostala društva ponavadi ne spadajo niti po sokolskih interesih niti gospodarsko ali prometno v isto skupino. Poleg tega pa osrednje društvo samo nima dovolj činovnikov za lastne društvene potrebe in mora vključiti temu dajati tudi župno vodstvo. Uspeh je dvomljiv. — Župe morajo postati mnogo silnejši činitelji sokolske organizacije, kot so bile do danes. Ako pa hočemo da to postanejo, moramo ustvariti tudi predpogoje, ki to župam omogočujejo.

Iz tega celotnega izvajanja sledi, da naj letošnji drugi sabor, oziroma njegov odsek za organizacijo, zavzame načelno stališče k vprašanju razdelitve saveza v župe, ki naj bo merodajno za kasnejše podrobno administrativno teritorialno razdelitev saveza na župe.

Predlagamo, naj se načelno sklene:

- 1.) Za župno razdelitev saveza so merodajni samo sokolski interesi.
- 2.) Župe naj bodo velike in krepko organizirane potem okrožij.
- 3.) Župni sedež bodi v kraju močno razvitega sokolskega društva.
- 4.) Razdelitev saveza po divizijskih mejah naj se opusti kot norma ter se prepušča saveznemu odboru, oziroma skupščini, da upravlja zadevo pravilne in uspešne razdelitve žup, vpoštevajoč pri tem prometne, kulturne in gospodarske prilike.

Savezni statistični odsek.

Kataster članstva, legitimacije in znaki.

Sokolska župa Ljubljana I stavlja predlog glede osredotočenja pregleda članstva in sicer:

«Vsak član (-ica) kateregakoli društva JSS. more dobiti člansko izkaznico in članski znak samo od starešinstva JSS. Izkaznice morajo biti opremljene s številkami; isto številko kot izkaznica dobi tudi znak, ki se vreže na hrbtnu znaka.»

Župa predlaga naslednji postopek: Kadar društvo sprejme novega člana (-ico), izpolni priglasnico, priloži sliko člana (-ice) in pošlje vse skupaj potem župe saveznemu starešinstvu, ki vpiše v svojem statističnem odseku

priglašenca v članski kataster, izstavi novemu članu katastralno številko, ki jo vpiše v legitimacijo in vreže v znak. Nato odpošlje starešinstvo JSS. legitimacijo in znak župi in to po vpisu v župni kataster pod savezno številko društvu, ki zopet uvrsti člana v društveno matrico ter nato izroči legitimacijo članu. — Ako član umrje, ali prestane biti član društva iz kateregakoli vzroka, vrne društvo potem župe legitimacijo savezu. Vsi trije, društvo, župa in savez brišejo člana iz matrice. — Ako se član samo preseli, naznani društvo potem župe starešinstvu JSS. njegovo preselitev; če ta član v teku gotovega roka ne pristopi k drugemu društvu, razglasi starešinstvo JSS. v saveznem glasilu izkaznico z znakom za neveljavno. — Prve stroške za to reformo nosi vsak član, ki plača svojo novo izkaznico in nov znak. Podrobnost izvedbe se prepušča starešinstvu JSS.

Pomen te ustanovitve: Edino na ta način se omogoči pri savezu, župi in društvu točen članski kataster, ki bo podlaga za statistiko, zavarovalni fond in odmero poreza. Na ta način lahko omejimo številne zlorabe sokolskih znakov.

Za člane saveznega starešinstva naj se za primere, ko zastopajo organizacijo, izda posebne izkaznice in znake tako, kakor je to vpeljano in izvedeno v ČOS.

Savezni statistični odsek predlaga, da se celotni predlog sprejme in poveri z izpeljavo starešinstvo saveza. Statistični odsek JSS.

IZ ŽUP

Sokolska župa Belovar. Dne 28. juna bio je u Daruvaru četvrti slet sokolske župe Belovar. Uoči toga dana, u 22 sata dočekani su bili Sokoli i gosti iz Koprivnice, Križevaca, Belovara i Virovitice, Glavni pokus zajedničkih vežbi izvađao se u subotu u 6 sati na sletištu. Sletišta bijaše nešto preveliko, ali praktično i zgodno udešeno na velikom igralištu «Donka» iza kupališnog perivoja. Sva je okolina bila lepo iskićena. Pokušaji su dosta lepo uspeli i svršeni su na vreme. Posle toga sastali se članovi sviju kategorija i vojnici-prošavši ispod slavluka u perivoj realne gimnazije. Na čelu povorke stupaše Sokoli na sletištu, razvrstaše se u povorku pa krenuše kroz kupališni perivoj načelnik, iza njega prestavnici, muška i ženska deca, glazba, muški i ženski naraštaj, članice i članovi, seljaci-Sokoli i vojnici. Po parastosu palim Vidovdanskim junacima govorili su o Vidovdanu i Sokolstvu starešina Daruvarskog društva br. Milan Dobrović i zamenik župskoga tajnika br. dr. Omčikusa. Naročito je drugi govornik lepo razjasnio življenje južnih Slovena od prvih časova do danas i značaj i rad Sokolstva u našem narodu. Otuda krunala je povorka, pojačana sa seljacima, određenim ulicama pred sokolanu. Ovde je jezgrovitim rečima pozdravio Sokolstvo i narod župski starešina br. Dragutin Kolarić. Nato je sledio razlaz. Bila je to lepa manifestacija ujedinjenja Srba, Hrvata i Slovenaca, što rado ističemo, jer je u Daruvaru jak hrvatski Soko, a prevlađuju tamo Radićevci. — Bolje će biti, da se deca u buduće ne uzimlju u velike povorke, nego da se smeste na određeno mesto, otkuda neka pozdravljaju povorku.

Popodne, u 16 sati, počela je javna vežba s ovim rasporedom: 1.) telo-vežbeni prizor muške i ženske dece; 2.) proste vežbe mladeg naraštaja; 3.) proste vežbe batinama, muški naraštaj; 4.) sprave, članstvo; 5.) ritmičke proste vežbe, ženski naraštaj; 6.) proste vežbe za slet u Sarajevu, članovi; 7.) proste vežbe, Zagrebačke članice; 8.) proste vežbe, Zagrebačko članstvo; 9.) proste vežbe, vojnici 42. p. puka iz Belovara. Osim vojničkih vežbi sve su druge proste vežbe bile izvađane uz pratnju glazbe. Pojedine su tačke redale brzo i glatko jedna za drugom i budile opštu pažnju gledalaca. Ne-

zgodno je bilo, što su naučile iste kategorije svaka druge proste vežbe, pa se je s toga broj vežbača pojedinih kategorija kod zajedničkih vežbi smanjio. Deca i naraštaj izveli su svoje vežbe oštro, skoro bez pogreške. Kod vežbanja na spravama videlo se je nesistematično postupanje. Opazio sam premalo kombinacija. Da bude na vežbalištu sve živo, treba zaposliti sve članove u svim vrstama telovežbe; naročito treba više paziti na skok i na vežbanje na sporednim spravama. Nema li dovoljno sprava, mogu se vežbati vežbe s užetom i t. d. Vežbe neka su prema sposobnosti, ali korisne i publici prijatne. Spomenuti moram, da su vojnici precizno, disciplinirano i okretno izveli proste vežbe. Vežbali su u zelenim košuljama, bez kapa, bluzi i pojasa. Ostale zajedničke tačke možemo da označimo s uspehom: dobro. Kod nastupa trebalo bi, da se izvede rastup u dubinu odmah kod koračanja, a da se posle ne kreću na sve strane u odručenju.

Uveče istoga dana, u 20 $\frac{1}{2}$ sati, održana je bila na sletištu akademija s lepim rasporedom. Precizne i elegantne bile su vežbe sa tenisnim raketama i dr. I naraštaj se odlikovao. Članovi su se iskazali sa raznovrsnim kombinacijama prostih vežbi. Podoficiri 42. p. puka Belovar krasno su izveli vežbu oslobođenje. Vežbe na spravama nisu bile baš dobre; prvovrsni osnovci ponavljali su dva i tri puta u istoj vežbi, a kombinacije bijahu neskladne; i na vratilu i na ručama bilo je malo lepih kombinacija. Za akademiju je dovoljno, ako nastupi jedna vrsta na spravi, ali ta mora biti izabrana i sigurna. Akademija se svršila u 22 $\frac{1}{2}$ sati. U buduće treba gledati, da se javni nastupi zgodnije razvrste.

Tehničkom organizacijom i vežbanjem upravljao je neumorni br. župski načelnik, komu su pomagali br. načelnik i ostali člani tehničkoga odbora. Za uspešno vežbanje i uopšte za slet pobrinula su se sva društva, osobito Daruvarsko, i naša junačka vojska.

Braćo, zajedničkim radom uvek napred!

R y.

RAZNOTEROSTI

Orlovski zlet v Ljubljani. Leta 1925. se bo baje vršil v Ljubljani vse-orlovski zlet. Tako je predlagala Jugoslovenska orlovska zveza češki orlovski zvezi. Glavni zletni dan bi bil sredi avgusta, pred tem bi se vršili predzletni dnevi, tekme članstva itd.

Bolgarski Junaki so praznovali letos ob priliki svojega zleta tridesetletnico, odkar so došli v Bolgarijo prvi telovadni učitelji iz Švice, ki so vpeljali švicarski telovadni sestav v društvih «Junakov». Glavni vodniki si bili Eyer in Bladschon. Eyer je navezal pred vojno sicer stike s Sokolstvom, vendar pa dosledno zapiral pot sokolskemu telovadnemu sestavu na Bolgarsko, kar je znatno vplivalo, da se tudi sokolska in slovanska misel tamkaj ni mogla v prvem pomenu in sili ukoreniniti.

V Halle (Nemčija) se vadi dijaštvo višjih šol v plavanju. Zadnje leto so bili štirje plavalni tečaji po 17 ur, kjer se je izšolalo 786 rednih in 70 izrednih gojencev. Plavati se je naučilo nad 90 odstotkov gojencev. Le 83 je napravilo tečaj s slabšim uspehom.

Fruska zveza telovadnih učiteljev je naslovila na ministrstvo prosvete v Berlinu prošnjo, naj se ustanovi v Berlinu zavod za vzgojo telovadnih učiteljev z osmimi semestri in značajem visoke šole.

Zlet francoske Unije l. 1927. se bo vršil v Toulouse-u.

Največja plavalnica na svetu je v San Franciscu. V njej se lahko koplje nad 10.000 ljudi. Njena dolžina znaša 305 m, širina 30 do 40 m.